

УДК 343.974

DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.1495597>

В.Г. СЕВРУК,

провідний науковий співробітник відділу організації науково-дослідної роботи
Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук,

м. Київ, Україна; e-mail: vovasevruklev@gmail.com;

ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-3444-9706>

ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ ЕТНІЧНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ

V.G. SEVRUK,

Leading Research Fellow, Scientific and Research Work Unit,

National Academy of Internal Affairs, Ph.D. in Law,

Kyiv, Ukraine; e-mail: vovasevruklev@gmail.com;

ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-3444-9706>

THE CONCEPT AND ESSENCE OF ETHNIC CRIME

Постановка проблеми

XXI століття – це епоха глобалізації, що реалізується в об'єктивній дійсності як багатофакторне й поліфункціональне явище, впливаючи як позитивно, так і негативно на розвиток суспільства. Не випадково в сучасній політичній і правовій літературі справедливо стверджується, що глобалізація – "не абсолютне зло й не абсолютне благо" [1, с.6; 2, с.3].

Глобальна організована злочинність, як зазначають Бовенкерк Ф. (Bovenkerk F.), Сікел Д. (Siegel D.), Зайч Д. (Zaitch D.), поки що багато в чому носить початковий етнічний характер [3]. Однак, глобальні злочинні угруповання різного національного та етнічного походження об'єднуються, кооперуються та розпочинають діяти як єдине ціле. Існують глобальні злочинні об'єднання, які включають в себе представників різних країн. Таким чином, виникають могутніші та загрозливі транснаціональні кримінальні угруповання, які містять в собі тисячі та навіть десятки тисяч людей. Мова йде про дійсно кримінальні імперії, чия влада простирається над кордонами держав та континентів [4, с.61]. Тому зупинити кримінальний потік, у тому числі продукований етнічними групами, буде в рази складніше [5].

Етнічна організована злочинність існує в усіх країнах і регіонах та має свій напрям й різниться лише мірою згуртованості, що залежить від історичних, етнічних, економічних, соціальних шляхів розвитку того чи іншого суспільства. Негативні тенденції в сучасному

українському суспільстві пов'язані як зі світовою економічною кризою, так і з нестабільністю національної політичної влади, певним чином вплинули на статистику та динаміку [6, с.103] етнічної злочинності. На думку С.О. Павленка, ця проблема все ж таки більш пов'язана з відсутністю дієвої правоохоронної системи, зокрема ліквідація Управління боротьби з організованою злочинністю є однією із причин активізації даного виду злочинів [7, с.77].

Аналізуючи статистичні дані щодо виявлення злочинів, що вчиняються організованими групами та злочинними організаціями, які сформовані на етнічній основі оперативними підрозділами Національної поліції України та Служби безпеки України, слід відзначити, що у 2000 році виявлено організованих груп і злочинних організацій, які сформовані на етнічній основі – 13, у 2001 р. – 19, у 2002 р. – 13, у 2003 р. – 18, у 2004 р. – 13, у 2005 р. – 14, у 2006 р. – 6, у 2007 р. – 12, у 2008 р. – 4, у 2009 р. – 8, у 2010 р. – 16, у 2011 р. – 26, у 2012 р. – 19, у 2013 р. – 21, у 2014 р. – 19, у 2015 р. – 8, у 2016 р. – 6, у 2017 р. – 9, за 6 місяців 2018 року – 10 [8, 9]. В цілому за 18 років виявлено 254 групи. Це значна кількість відносно всієї злочинності, тому проблема існує й потребує вирішення.

З цього слід наголосити, що етнічна злочинність характеризується високим рівнем латентності, особливо та, що пов'язана з організованою злочинністю, що фактично не дозволяє оцінити реальні масштаби їх злочинної діяльності як на території України [10, с.33], так і за її межами. Етнічні злочинні організації мають більш небезпечний характер, оскільки єдність кримінальних інтересів доповнюється єдністю національною (етнічною), і ця

обставина значно підвищує життєздатність цієї кримінальної структури [11].

Такого роду злочинність у різних країнах світу зберігає національно-культурну специфіку, й нерідко дотримується її навіть в одній країні залежно від етнічного складу учасників злочинних груп, що й обумовлює поняття "етнічна злочинність" [12], визначення якого має як теоретичне, так і практичне значення. Виділення та структуризація основних ключових моментів у світогляді, мотивації й поведінці представників етнічних злочинних груп може значно полегшити планування та проведення проникнення в них, що сприятиме більш ефективній протидії злочинам, які ними вчиняються [13, с.42].

Слід відзначити, що в українському законодавстві понятійний апарат щодо етнічної злочинності не закріплений, оскільки відсутній єдиний підхід до його вивчення серед учених. Етнічна злочинність як негативне явище постійно оновлює злочинні способи вчинення злочинів, розвиваються кримінальні здібності організованих груп та злочинних організацій, які сформовані на етнічній основі. Тому сьогодні актуальним є напрацювання основного понятійного апарату в сфері етнічної злочинності шляхом аналізу наукових точок зору на проблему як українських вчених, так і дослідників всього світу, та запропонувати її власне вирішення.

В цілому слід зазначити, що єдиного підходу науковців до визначення поняття етнічної злочинності не існує. Значна група вчених відстоює думку, що етнічна злочинність так і повинна визначатися даним поняттям. Серед них: І.В. Анжиров, Ю.М. Антонян, Б.С. Артиков, О.М. Бандурка, А.В. Борисов, П.О. Вагін, М.Г. Вербенський, Н.О. Горюнова, А.І. Долгова, Г.П. Жаровська, А.М. Зюков, І.Х. Касаєв, М.П. Клейменов, В.В. Коленков, В.О. Корольов, Н.В. Кузьміна, М.Л. Ларченко, М.В. Матійко, О.В. Медведєв, А.П. Писаренко, В.А. Пономаренков, Е.К. Рабданова, В.В. Ремський, А.Ю. Сипачев, Т.М. Тіміна, Є.В. Ткач, О.В. Тягло, Р.Г. Чевходзе, І.Л. Хромов, В.І. Шиян, О.М. Щукін.

Інша група вчених, серед яких: П.І. Іванов, О.В. Калиновський, К.В. Кузнєцов, В.М. Омелін, О.М. Поздняков, У.Т. Сайгітов, Ю.О. Стрелковська, Ю.М. Черноус [14, с. 106; 15] дотримуються позиції щодо використання поняття "етнічна організована злочинність".

Дещо протилежний підхід у Л.С. Арутюнова, М.О. Касьяненка, О.М. Смирнової,

В.О. Тюніна, які вважають, що доцільно використовувати поняття "етнічна злочинна група". В свою чергу, О.О. Байов, Г.В. Дашков, Д.М. Коломитц, І.С. Стихарна, О.О. Скобіна, В.О. Ярзуткіна пропонують поняття "етнічні організовані злочинні групи".

Слід виділити й ряд авторів, які відстоюють позицію доцільності використання поняття "етнічні злочинні формування", а саме: А.М. Зюкова, М.О. Касьяненко, В.С. Овчинського, В.Г. Рубцова, В.О. Самсонова. І навпаки, Г.М. Геворджян, В.М. Омелін виділяють "організовані етнічні злочинні формування".

У свою чергу, Є.В. Топільська впроваджує "етнічні угруповання". О.О. Байов, О.Ф. Долженков [16], В.Б. Євтух, І.Х. Касаєв, О.О. Лесяк, Б.В. Лизогуб, С.О. Павленко, А.П. Писаренко, О.І. Фойгель (О.І. Хегай) виокремлюють "етнічні злочинні угруповання". В.В. Бедриківський розглядає "етнічні організовані злочинні угруповання" [17].

Джеффри Скотт МакІлвайн (Jeffrey Scott McIlwain) [18], В.С. Овчинський, Роберт А. Роквей (Rockaway, Robert A.) [19] наголошують на "етнічних спільнотах". О.А. Белявська, Л.О. Кочетова, О.С. Костяєва, Розаріо Мінна, М.Г. Меліхов, С.В. Тихоненко вважають актуальним поняттям "етнічні злочинні спільноти".

П.Є. Белінський, Візел Д.Л. (Weisel D.L.) та Пейстер Е. (Painter E.) [20] роблять акцент на етнічних бандформуваннях. Також Ю.О. Стрелковська виділяє поняття "організовані злочинні групи, сформовані на етнічній основі" [21]. Л.Ф. Гула виокремлює організовані злочинні групи, які поділяються за етнічними зв'язками. Л.С. Арутюнов виділяє окрему дефініцію – "кланову злочинність за ознакою етнічної ідентичності" [22]. В.Є. Скулиш пропонує внести дефініцію "транснаціональні злочинні організації, утворені за етнічною належністю", В.В. Босенко – поняття "злочинні угруповання, сформовані за етнічною ознакою". О.І. Хараберюш виокремлює "транснаціональні злочинні організації (групи) на етнічній основі" [23, с.468]. Франсіс Іанні, А.Л. Репецька розглядають етнічну злочинність як теорію "етнічного спадкування". Дж. Альбіні (Joseph L. Albin) виокремлює "патрон-клієнтних відносин як основи мафії" [24]. Представники засобів масової інформації та деякі дослідники (В. Б. Євтух [25], А.В. Костовська [26, с. 158-159; 27, с.44–45], В.С. Резнік [28, с.90]) виокремлюють поняття "етнічна мафія" [29; 30; 31; 32, с.45–46], а інші, такі як В.В. Волинець [33, с.74], Н.В. Літинська [34, с.149], В.В. Лунєєв [35, с.610] – "мафіозні угруповання, що згуртовані за етнічним принципом" [36, 37].

Частина фахівців звертає увагу на злочинне співтовариство типу синдикату, тобто злочинні організації, які здійснюють спільно між-регіональну і міжнародну злочинну діяльність [38]. О.О. Байов виокремлює поняття "етнічна злочинна організація".

У статистичній звітності Національної поліції України та Генеральної прокуратури використовують поняття "організовані групи та злочинні організації, які сформовані на етнічній основі". Слід відзначити, що даної позиції дотримуються такі вчені, як: М.В. Матійко, В.М. Натаров, В.В. Ремський, В.Г. Рубцов, М.Л. Шаталкін та О.Ю. Шостко [39, с.139]. Ми також підтримуємо дану позицію, тому що в першу чергу необхідно оперувати саме нормативно-правовими актами з чітко визначеними поняттями та визначеннями.

Отже, етнічна злочинність на сьогодні є предметом дослідження різних галузей знань, а саме кримінології, психології, кримінального процесу, криміналістики, оперативно-розшукової діяльності в усіх державах світу, але однозначного визначення та підходу до її вивчення не сформовано. Тому в статті буде проведено аналіз зазначеного поняття та обґрунтована доцільність його введення в науковий обіг.

Мета статті полягає в з'ясуванні етнічної злочинності як суспільно-негативного явища. Її новизна міститься в комплексному підході до обґрунтування уявлення про етнічну злочинність та авторському визначенні поняття етнічної злочинності. Завданням роботи є виокремлення сукупності різновиду понять, що становлять, сприймаються або розуміються вченими та практиками як складові частини або синоніми поняття етнічної злочинності.

Сучасні дискусії щодо легітимності поняття "етнічна злочинність"

Сьогодні слід наголосити на позитивному аспекті ведення Генеральною прокуратурою України статистики відносно виявлених організованих груп та злочинних організацій, які сформовані на етнічній основі. Зрозуміло, що статистичні дані через латентність даної злочинності і ряд інших причин в неповній мірі відображають реальний стан етнічної злочинності в Україні. На відміну від інших європейських держав, дана проблема не прослідковується в правоохоронних органах, тому аналіз у цій сфері є набагато складнішим завданням для інших держав.

"Етнічна злочинність" – гаряче дебатований термін, у всякому разі в російськомовному пост-радянському середовищі. В англomовному ж, як відомо, дебатуються взаємозв'язок між організованою злочинністю та поняттям етнічності. І, як я знаю, говорити про етнічну організовану злочинність немає сенсу. Водночас можна дискутувати, чому певні види незаконної діяльності в деяких регіонах набувають етнічних рис", – зазначає С. Козлюк. Він же вказує, що термін "етнічна злочинність" доволі поширений на теренах колишнього Радянського Союзу. До того ж у Європі радше говорять про організовану злочинність і залучення до неї певних етнічних груп [40].

Румунія дозволяє збирати інформацію про походження, рідну мову та релігійну належність громадян під час перепису населення. Натомість Іспанія та Португалія мають закони, схожі до французького, які забороняють публічно визначати етнічну належність осіб в офіційних документах. Винятки можуть дозволятися тільки в наукових дослідженнях. Державні інститути статистики Німеччини та Італії дозволяють використовувати інформацію про громадянство осіб, але не походження. "У боротьбі з наркобізнесом, торгівлею людьми та іншими злочинами, що часто вчиняються групами, сформованими за етнічним принципом, німецькі й італійські слідчі мають ті самі проблеми, що й французькі" [41]. Отже, вказувати на етнічну належність злочинців у деяких європейських країнах заборонено законодавством, що не скасовує факту тісних кримінальних зв'язків у національних спільнотах. І це не свідчить про те, що окремі нації мають якийсь особливий "ген злочинності", просто кинуті напризволяще напівлегальні громади приречені на виживання, яке часто зав'язане на кримінальних заробітках [42].

Кримінолог Леандро Шкларек Мулінарі, який наголошує на даній проблемі в європейських державах, здійснює акцент на тому, що не вистачає статистики, а отримуючи відповідну статистику за участю етнічної або расової приналежності, за даними Лі Роден (Lee Roden), можна ясно бачити діяльність (досвід) певної етнічної групи і ці статистичні дані говорять самі за себе [43].

Чимало фахівців – прихильників "етнічної" кримінальної статистики вважають, що часткова закритість відповідних даних була би доречною. Вони наголошують, що реальна картина, яка ґрунтувалася би не на припущеннях, а на правдивій статистиці, необхідна [36].

Ганс-Йорг Альбрехт (Hans-Jörg Albrecht) наголошує, що дослідження участі етнічних меншин у злочинності дуже актуальне в Німеччині. Більшість

досліджень базується на офіційній статистиці, яка вказує, що злочинність серед іноземних меншин вища, ніж у німецького населення, навіть якщо дані про злочинність скориговані з урахуванням демографічних відмінностей (вік, стать тощо), і навіть якщо імміграційні злочини та злочини іноземців-нерезидентів не враховуються [44].

Ми підтримуємо позицію Раміро Мартінеса (Ramiro Martinez Rase), що вивчення етнічного аспекту, злочинності та кримінального судочинства звичайно включає дослідження по етнічному розмежуванню у структурі злочинності та правосудді в системі кримінального судочинства. Незважаючи на визнання того, що існують расові та етнічні відмінності у злочинності, наші знання про джерела та наслідки цього взаємозв'язку є неповними [45].

Слушною є думка О.Л. Гамалій, що "поняття етнічної злочинності не з'явилося само собою, воно впливало з вчинків людей, які, прибувши в Україну з інших держав, не шанували її законів, а іноді й намагалися диктувати нашому суспільству свої, злочинні" [46, с.232]. Слід відзначити, як би не намагалися не використовувати дослідження щодо етнічного походження осіб, які об'єднуються в організовані групи та злочинні організації для вчинення злочинів, без даної графі дослідження ніколи не буде повним, якісним та ефективним.

Концепція організованої злочинності завжди мала сильні етнічні конотації. Джон Ландеско, один із перших авторів, який акцентував увагу на посиленні етнічної організованої злочинності, в 1929 році писав про групи бутлегинга, соціальний склад яких був заснований на етнічному походженні. Ірландські, єврейські, німецькі та польські організації контролювали конкретні райони міста [3].

Наприклад, у США ідея етнічної організованої злочинності все ж таки була прийнята. Частиною нинішніх дебатів із приводу організованої злочинності є взаємозв'язок між етнічною приналежністю і злочинними синдикатами або конфедераціями в Америці. З одного боку, часто йдеться, що організована злочинність контролюється "загальнонаціональним альянсом, що складається як мінімум з 24 тісно пов'язаних сімей мафії", і що італійський синдикат практично знаходиться у зв'язку з організованою злочинністю [3].

Питання еволюції сутнісного змісту поняття "організована злочинність" певною мірою досліджувалось О.Ю. Шостко. Виділимо деякі

основні, вказані нею етапи цієї еволюції. Автор зазначає, що тривалий час у США поняття "організована злочинність" застосовувалось до об'єднання злочинців, які займалися організацією азартних ігор і проституцією та захищалися представниками влади. Далі – до етнічних, добре структурованих злочинних організацій (передусім італійських, єврейських), які створювали небезпеку цілісності американського суспільства та загрожували його політичному устрою [47; 48, с.76].

Франсіс Іанні (Ianni F.A.J.) з цього приводу неодноразово наголошував, що організації мафіозного типу краще розуміти як соціальні системи, що базуються на спільних соціально-культурних та етнічних відносинах [49]. Клаус Ламп (Lampe K.) назвав ситуацію ще більш критичною. Він пише: "Різні визначення поняття "група" у концептуальній історії організованої злочинності не схожі і часто навіть суперечать один одному. Але коли ми фокусуємося на даному питанні, ясно, що під поняттям "група" вчені розуміють організовану групу, яка є етнічно однорідною, формально структурованою і багатофункціональною, складаючи зусилля для знищення і підпорядкування правових інститутів суспільства. Як припускає автор, загальна тенденція визначення "групи" заснована на розумінні організованої злочинності, яка відбувається через сухі закони і пов'язана з іменами відомих італійських і американських гангстерів, таких як Аль Капоне і Лаки Лучано" [50].

Слід погодитись із позицією П.А. Вагіна, Д.Б. Панюшина, що термін "етнічна злочинність" знайшов широке поширення як у науковій, так і в публіцистичній літературі. При цьому його загальноновизнане визначення до теперішнього часу не вироблено, а існуючі визначення мають часом принципові відмінності [51, с.79–80].

Але, на жаль, в Україні це поняття досить рідко використовується в правовому полі. Взагалі етнічна злочинність сьогодні є відносно новим поняттям у юриспруденції, і лише частково досліджується у кримінології, криміналістиці, кримінальній процесуальній, оперативно-розшуковій діяльності та психології, тому постає потреба законодавчого визначення окремих положень етнічної злочинності з подальшим їх закріпленням у відомчих нормативно-правових актах.

Українські юристи-теоретики досі дискутують на тему, чи етично вводити в кримінальний процесуальний ужиток поняття "етнічна злочинність" [52].

Що стосується "етнічної злочинності", то деякі вчені вважають, що такого поняття в чистому вигляді не існує, але більшість з них все одно ділять

правопорушників за національною ознакою. Однак, етнічна злочинність небезпечніша звичайної. Злочинні угруповання, утворені за національною ознакою, згуртовані, конспіративні, у них більш жорсткі закони всередині групи [53].

Незважаючи на розбіжність у думках, що собою являє етнічна злочинність, усі автори практично єдині, що особливістю етнічної злочинності є криміногенна мотивація. Така позиція, на наш погляд, значно звужує поняття етнічної злочинності.

Щодо вищезазначеного, А.М. Зюков відзначає, що кістяк "етнічної злочинності" становить сукупність злочинів, вчинених у силу етнічних традицій і звичаїв.

Ми підтримуємо позицію, що етнічна злочинність заслуговує подальшого вивчення зі всіх сторін, але це не повинно сприйматися як свідчення упередженості або як прямий вплив на етнічну ідентичність.

Такий аналіз може допомогти правоохоронним органам у подальшому більш ефективно протидіяти організованим групам та злочинним організаціям, які сформовані на етнічній основі та не створювати розгалужені кримінальні мережі. І, нарешті, ми намагаємося визначити майбутні тенденції вивчення розвитку етнічної злочинності та запобігання їй. Крім цього, на сьогодні вже неможливо ігнорувати питання вивчення етнічної злочинності як негативного феномена.

Офіційне введення даного визначення в ужиток правоохоронних органів зумовлює той факт, що тема етнічної злочинності в даний час становить особливий інтерес для теоретиків і практиків.

Проаналізувавши різні підходи вчених до вказаного поняття, слід відзначити, що всі вони мають право на існування. Ми поділяємо позицію авторів, які розмежовують ці поняття. Тому логічним у розумінні підходів різних вчених до поняття "етнічна злочинність" є їх розмежування та їх подальший аналіз.

Перше поняття, це "етнічна злочинність". Так, І.В. Анжиров констатує, що етнічна злочинність – це злочинність, представлена структурованими злочинними організаціями [54]. Ю.М. Антонян та А.М. Зюков під етнічною злочинністю розуміють малі злочинні групи на території великих країн [55, 56]. Б.С. Артиков робить акцент, що етнічна злочинність – це не проста сукупність групових злочинів представників того чи іншого етносу [57, 58]. О.М. Бан-

дурка та О.В. Тягло виокремлюють поняття "етнічна злочинність" як: доля злочинів, вчинених різноманітними групами етнічних меншин [59, с.222].

А.В. Борисов, В.І. Шиян наголошують, що етнічна злочинність – це самостійний вид злочинності, що представляє собою сукупність злочинів, вчинених представниками етнічних груп, що відрізняються своєрідним стереотипом поведінки [60, с.101]. Науковець М.Г. Вербенський підтримує цю позицію і констатує, що відбір членів за сімейною або етнічною ознакою значно сприяє солідарності членів, підвищенню їхньої відповідальності за безпеку організації, забезпечує дисципліну й підпорядкування усередині ланок і в організації загалом [61].

Н.О. Горюнова під етнічною злочинністю розуміє сукупність злочинів, що здійснюються одним етносом на території іншого етносу [62, 63]. А.І. Долгова наголошує, що для етнічної злочинності більш характерним є злочинна діяльність етнічних кримінальних угруповань. Тому під етнічною злочинністю слід розуміти складну систему організованих етнічних злочинних формувань, їх відносини і діяльність [64]. Г.П. Жаровська вважає, що у найбільш загальному сенсі слова, під етнічною злочинністю слід розуміти явище підвищеного рівня злочинності серед осіб, що складають певну етнічну групу, етологія якого не зводиться до економічного становища цієї групи, але суттєвим чином визначається етнокультурними факторами, характерною правовою свідомістю, її груповою етикою [65, с.123].

А.М. Зюков схиляється до поняття, що етнічна злочинність як різновидність організованої злочинності – це складна система організованих злочинних етнічних формувань, їх відносин і діяльності [66, с.96]. При цьому, даний автор наводить і таке визначення поняття етнічної злочинності, під яким він розуміє вчинення злочинів представниками етнічних груп у складі групи, об'єднаної на основі спільності території, економічних зв'язків, літературної мови, деяких особливостей культури та характеру, наявності етнічно споріднених племен і народностей, що відрізняється своєю стрункою структурою, а також окремими представниками "етнічної групи" в силу прямування антигромадським традиціям і звичаям свого етносу, що виражає стереотип поведінки представників такої групи [67, с.9–10].

І.Х. Касаєв відстоює позицію, що етнічна злочинність – це сукупність злочинів, вчинених етнічними представниками (окремими особами та угрупованнями) за певний період часу на тій території, на якій вони представляють національну

меншину. Специфіка таких злочинів багато в чому обумовлена звичаями, традиціями, іншими національно-психологічними особливостями етнічного суспільства, до якого належать особи, що їх вчиняють [68, с.6]. Розглядаючи дане поняття, В.Г. Севрук, С.О. Павленко, М.П. Клейменов та Р.Г. Чевходзе вважають, що етнічна злочинність – це умовний (операційний) термін, що охоплює криміногенну реальність, яка пов'язана з етнічним чинником, проявляється в механізмі злочинної діяльності, у формуванні кримінальних об'єднань і безпосередньо у вчиненні злочинів [69, с.287; 70, с.99; 71, с.165; 72, с.195].

Досить цікавою є позиція В.В. Коленкова, який визначає, що етнічна злочинність – це феномен, який слід розглядати в двох аспектах: 1) як явище соціально-правове, що включає в себе сукупність конкретних злочинів, вчинених як етнічними громадянами тієї держави, в якій проживають, так і громадянами СНД і далекого зарубіжжя, які тимчасово або постійно проживають у межах її території; 2) специфічну структурну частину загальної злочинності в певній державі як явище соціальне, органічно пов'язане з суспільством, яке представляє собою сукупність злочинів, що вчиняються тільки етнічними громадянами тієї держави. Поняття етнічної злочинності як сукупності злочинів, вчинених етнічними громадянами тієї держави, в якій проживають і громадянами зарубіжних країн, не зовсім точно. Воно включає два абсолютно різних за значимістю і змістом поняття. Так, етнічна злочинність, суб'єктами якої є громадяни тієї держави, в якій вони проживають, являє собою "внутрішню злочинність", що детермінуються всім причинним комплексом обставин, що зберігали злочинність в країні, в першу чергу її об'єктивною стороною (соціальні, економічні, політичні, демографічні та інші процеси) [73–75].

На думку В.О. Корольова, етнічна злочинність – це утворення в різних державах етнічних діаспор, які мають власні традиції та власну ментальність, зокрема ментальність і традиції у злочинній сфері [76, с.170]. В свою чергу, Н.В. Кузьміна визначає етнічну злочинність як таку, що здійснюється по лінії етнічної спільності [77–79]. Слушною є також думка М.Л. Ларченка, що етнічна злочинність – це активізація діяльності злочинних угруповань, до яких належать представники однієї або декількох споріднених національностей [80].

Слід виділити позицію М.В. Матійка, який розуміє під етнічною злочинністю різновид організованої злочинності як соціального явища, яке включає в себе цілий комплекс феноменів, соціальних практик, пізнання яких неможливе у відриві один від одного. Так, навіть саме поняття організованої злочинності викликає необхідність звернення, як мінімум, до феномену організованої злочинної діяльності, статистичний облік якої здійснюється через фіксування і аналіз окремих злочинів, вчинених даними формуваннями, і до феномену злочинного формування (в нашій правовій традиції – організована злочинна група і злочинна організація) [81].

В цьому аналізі можна виокремити позицію О.В. Медведєва, який наголошує, що етнічна злочинність формується на основі національної та класової спорідненості прийнятих традицій та звичаїв. Більшість злочинних угруповань за своїм складом є відображенням національного складу регіону, в якому вони функціонують [82, с.236]. У своїй злочинній діяльності вони суттєво спираються на діаспору, яка проживає у даній місцевості. Етнічні діаспори можна розглядати як соціальну базу для етнічної організованої злочинності [55, с.212].

Цікавою є позиція А.П. Писаренко, котра розуміє етнічну злочинність як досить складне кримінологічне явище, яке не охоплюється яким-небудь певним переліком складів злочинів, передбачених Кримінальним кодексом. До проявів етнічної злочинності відносяться тероризм, екстремізм, злочини проти особистості, економічні злочини і злочини проти державної влади, що здійснюються, як правило, етнічними організованими злочинними групами [83]. В.А. Пономаренков розглядає етнічну злочинність (злочини, що мають етнічні ознаки) як навмисні протиправні, кримінально карані діяння, детерміновані різними етнічними факторами (стереотипами), що включають в себе етнічні традиції та звичаї, етнічний характер, темперамент, свідомість, почуття та ін. [84]. Е.К. Рабданова розуміє під етнічною злочинністю сукупність злочинів, скоєних організованими групами, члени якої належать до одного етносу [53].

За В.В. Ремським під етнічною злочинністю необхідно розуміти вчинення злочинів представниками етнічних груп у складі групи, утвореної на основі спільності території, економічних зв'язків, літературної мови, деяких особливостей культури і характеру, наявності етнічно споріднених племен і народностей, що відрізняються своєю культурою, а також окремими представниками "етнічної групи" в силу наслідування антисупільних звичаїв і традицій свого етносу, що виражають стереотип поведінки представників такої групи [85, с.219].

А.Ю. Сипачев з урахуванням вищевикладеного пропонує таке визначення поняття етнічної злочинності: це сукупність злочинів, вчинених особами, які ідентифікують себе як представники національної меншини, дотримуються культурних традицій, які знають мову і здатні використовувати її як у своєму повсякденному спілкуванні, так і при вчиненні злочинів або з метою протидії правоохоронним органам [86, с.173]. На думку Т.М. Тіміної, етнічна злочинність визначається як володіюча високим ступенем суспільної небезпеки форма соціальної патології, що виражається у відтворенні заборонених кримінальним законом діянь, вчинених у складі етнічного (національного) формування, що володіє такими ознаками, як цілісність, синергічність, подільність, структурованість, закритість і адаптивність [87, с.79].

Слід відзначити цікаву позицію Є.В. Ткач щодо етнічної злочинності, яка визначає її через призму двох понять: загальнокримінальна та організована. Етнічна злочинність (загальнокримінальна) – протиправна діяльність представників різних етносів, що проживають у певній країні, яка носить неорганізований характер [88]. Етнічна злочинність (організована) – це система організованих за етнічною ознакою злочинних формувань, які займаються злочинною діяльністю як промислом [88]. І.Л. Хромов визначає етнічну злочинність як специфічну структурну частину загальної злочинності, що представляє сукупність злочинів, які здійснюються громадянами нетитульних націй [89–91]. Треба виокремити позиції О.М. Щукіна та П.О. Вагіна, які під етнічною злочинністю мають на увазі злочини, що здійснюються в різних сферах життєдіяльності держави етнічними групами двох видів: організованими групами, сформованими з метою вчинення злочинів; нестійкими ("одноразовими") групами, сформованими стихійно, як правило, без попереднього задуму [92, с.139].

Видання "Світ словників" пропонує в найбільш загальному сенсі слова під "етнічною злочинністю" розуміти явище підвищеного рівня злочинності серед осіб, які становлять певну етнічну групу [93, с.139]. У тлумачному словнику демократичної новомови і евфемізмів визначено етнічну злочинність як злочинність у складі угруповання, об'єднаної за національною ознакою [94].

Отже, здійснивши аналіз найбільш вживаного поняття – "етнічна злочинність", слід відзначити, що більшість дослідників підтримують

саме дане визначення. Ми також вважаємо відповідне поняття найбільш коректним для загального вжитку. Але також підтримуємо використання понять "організовані групи" та "злочинні організації, які сформовані на етнічній основі", адже це одне із понять, яке носить закріпленний нормативний характер. Також, у першу чергу, потрібно протидіяти саме організованим групам та злочинним організаціям, які об'єднуються за національною (етнічною) ознакою для вчинення злочинів, які в більшості випадків мають тяжкий або особливо тяжкий характер.

Тому, на нашу думку, етнічна злочинність – це злочинна діяльність громадян, іноземців, осіб без громадянства, певних етнічних груп (родів, кланів, спільнот, таборів), які об'єднуються за національною (етнічною) ознакою в організовані групи та злочинні організації, які в силу соціального характеру вже пов'язані загальною груповою мораллю або родинними зв'язками, закриті, агресивні, і які згуртовані (сформовані) для здійснення специфічних кримінальних правопорушень із чітко визначеними ролями та одоноособовим вираженням лідером, які постійно знаходяться на етапі свого розвитку та виокремлюються з-поміж титульної національності специфічними злочинними навиками, що є їх психологічною особливістю та відрізняються професійною кримінальною класифікацією та сферою злочинної діяльності.

Аналізуючи вказані підходи до поняття етнічної злочинності, спробуємо їх систематизувати.

Як раніше зазначалось, досить значна група вчених дотримується позиції щодо використання поняття "етнічна організована злочинність". Здійснюючи таким чином акцент на слові "організована".

Зокрема, П.І. Іванов під етнічною організованою злочинністю в сфері економіки розуміє сукупність злочинів економічної спрямованості, що вчиняються в складі організованих злочинних груп і злочинних організацій (співтовариств), утворених на етнічній основі (за національною ознакою) з метою отримання матеріальних вигод від організації кримінального бізнесу, а також вилучення злочинного доходу за рахунок виведення з-під офіційного правового, податкового та фінансового контролю частково або повністю об'єктів із виробництва і реалізації продукції високоприбуткових галузей економіки, і відрізняються наступними специфічними ознаками:

- наявністю спільності мови, національних звичаїв і традицій, тісних контактів з діаспорою;
- прагненням до матеріальної вигоди за допомогою кримінальної спеціалізації (придбання вузькопрофесійних навичок та умінь у злочинному промислі);

– переважанням (більше половини) в складі організованих злочинних формувань осіб некорінних національностей;

– встановленням корупційних зв'язків із представниками етнічних діаспор в складі органів влади й управління, в тому числі етнічної батьківщини [95, с.54].

Як вважають автори О.В. Калиновський та В.В. Ремський, етнічна організована злочинність усе більше залучає до своєї діяльності осіб із власного соціального чи етнічного оточення, які проживають на території різних країн світу [11, с.29]. К.В. Кузнєцов акцентує увагу, що організована етнічна злочинність являє собою динамічне соціально-правове явище, що становить сукупність кримінально-караних діянь, вчинених на певній території у конкретний історичний момент часу представниками одного або декількох етносів, які об'єдналися на основі спільності соціо-культурних ознак, споріднених (кланових) або ієрархічних зв'язків і злочинних інтересів, спрямованих на досягнення тих чи інших цілей і завдань у процесі реалізації єдиної кримінальної діяльності [96, с.9–10].

О.М. Поздняков пропонує поняття "етнічна організована злочинність", яку він визначив як "...соціальне явище, що включає в себе професійну кримінальну діяльність членів організованих груп і злочинних угруповань, сформованих на етнічній основі щодо придбання та обігу отриманого протиправним шляхом капіталу в легальних і нелегальних сферах суспільного життя із залученням у цей процес осіб із числа представників етнічної діаспори в країні перебування та за кордоном" [97].

Згодом О.М. Поздняков і В.М. Омелін у спільно підготовленій ними монографії дещо скорегували тільки що наведений варіант визначення поняття "етнічна організована злочинність" і воно стало мати наступне звучання: "етнічна організована злочинність – це свідомо і професійна злочинна діяльність членів організованих груп і спільнот, сформованих на етнічній основі, щодо придбання та обігу одержаного злочинним шляхом капіталу в легальних і нелегальних сферах суспільного життя із залученням у цей процес значної кількості як членів етнічної діаспори, які знаходяться в країні перебування і за кордоном, так і місцевого населення" [98]. У цій же роботі вони знову уточнили визначення. О.М. Поздняков і В.М. Омелін, зокрема, пишуть: "Під етнічної організованою злочинністю, на нашу

думку, слід розуміти професійну кримінальну діяльність членів організованих груп і злочинних співтовариств, спрямовану на вилучення максимального прибутку в легальній та нелегальній сфері, що мають у своєму складі представників етнічної діаспори в країні перебування та за кордоном" [98].

У.Т. Сайгітов визначає етнічну організовану злочинність як різновид злочинності, що проявляється, насамперед, у наявності в злочинних групах осіб зі своєю ідеологією, відповідними їй установками, мотивацією життя, трудової діяльності, поведінковими навичками, характерологічними властивостями, у високому рівні згуртованості, викликаним характерною для етнічних груп і взагалі традиційних товариств високою соціалізацією життя, побудову внутрішніх взаємовідносин членів злочинної групи на основі народних традицій і звичаїв [99].

Цікавою є позиція Ю.О. Стрелковської, яка розглядає етнічну організовану злочинність в контексті вивчення маргінальної злочинності, оскільки вона є найбільш небезпечною формою злочинної активності і проявляє себе через діяльність організованих злочинних угруповань, що сформовані на етнічній основі [100, с.382]. Етнічні організовані групи формуються на основі національної та кланової спорідненості, прийнятих традицій та звичаїв [101, с.149].

Поняття "етнічна злочинна група" та "етнічна організована злочинна група"

Слід знову нагадати, що ряд авторів наголошують саме на організованості даних груп. Зокрема, Л.С. Арутюновим та М.О. Касьяненко запропоновано поняття "етнічна злочинна група" – група осіб (мала соціальна група) з девіантною, причому, як правило, вже кримінальною поведінкою. Етологія даної організованої групи не зводиться до економічної переваги останньої через прояв кримінальної активності в злочинному середовищі, а істотно визначається етномотиваційними ознаками, що характерні для даної групи, як правило, особливим фактором довіри, обумовленим внутрішньопсихологічною спорідненістю етнічно ідентичних осіб, деформованих правовою свідомістю, її груповою структурою, кримінальною субкультурою, з яскраво вираженою етнічною ідентичністю по відношенню до членів зовнішніх груп [102].

На підставі робіт О.М. Смірнкової слід виділити її авторське бачення поняття "етнічні злочинні групи", що поділяються на такі:

- за характером виникнення і ступенем організованості;
- за структурою;

– за ознакою земляцтва (вихідці з однієї місцевості, держави), загальних релігійних поглядів, мігрування з країн зарубіжжя, в тому числі СНД [103–108]. На думку О.М. Смірної, під етнічною злочинною групою слід розуміти групу, що представляє собою специфічне кримінальне об'єднання, в тому числі із стійкою ієрархічною структурою і власними нормами поведінки, яка є різновидом малої неформальної групи, яка формується за національною (етнічною) ознакою, тобто об'єднує у своєму складі осіб однієї або кількох споріднених національностей (етнічних утворень) з метою отримання матеріальних вигод або створення особливих умов (пільг), а також з метою вчинення інших дій злочинним шляхом [109].

В.О. Тюнін вважає, що доречно використовувати поняття саме "етнічні злочинні групи", тому що останні діють під ідеологічними і націоналістичними гаслами і вчиняють злочини різної тяжкості, аж до вбивств [11]. Виокремлюючи позицію О.О. Байова, який визначає термін "етнічна організована злочинна група", під ним розуміємо попередньо зорганізованих для підготовки або вчинення злочинів у стійке об'єднання декількох (трьох і більше) осіб, які характеризуються єдиною етнічною приналежністю, діяльність яких охоплюється єдиним планом із розподілом функцій учасників групи, спрямованих на досягнення цього плану, відомого всім учасникам групи [110, с.5].

На думку Г.В. Дашкова, етнічними організованими злочинними формуваннями є такі, де злочинців з'єднують зв'язки з країнами і регіонами їх походження, які створюють злочинну мережу, що виходить за національні кордони. Використовуючи спільність походження, мови, звичаїв, вони здатні успішно здійснювати злочини і захищати себе від дій правоохоронних органів [111]. Д. М. Коломитц зазначає, що "етнічна злочинність" значно відрізняється від загальної злочинності тим, що має латентний характер. Латентність має приховані механізми розвитку і переходу на інший рівень. У ній легше здійснюється кругова порука, що дозволяє приховувати багаторівневий характер злочинності, практично не піддаючи себе ризику і не несучи відповідальності. Поняття "етнозлочинність" не є досить точним для характеристики даного типу кримінального середовища. На думку Д.М. Коломитца, "етнозлочинність" формується на основі етнічних злочинних угруповань [112, 113]. Вони складаються або за принципом

угруповання-діаспори, або як кланово-етнічні угруповання. Перші формуються за наявності досить вузької діаспори. Другі – за умови панування місницьких або родових відносин і невеликих за обсягом етнічних груп [66, с.15].

Цікавою, на нашу думку, є позиція І.С. Стихарні щодо поняття "етнічні організовані злочинні групи", яка вважає, що етнічні організовані злочинні групи – це кримінальні мігранти, які становлять собою категорію, що досить складна для оперативного спостереження й оперативного розроблення. Істотною роль тут, поряд із ним і етнічними бар'єрами, відіграє й кримінальний професіоналізм цієї категорії осіб [114, 115]. О.О. Скобіна та В.О. Ярзуткіна виокремлюють етнічні організовані злочинні групи як злочинні групи, що відрізняються високим рівнем організації, до складу якої входять особи однієї або декількох національностей, які об'єднуються з метою вчинення тяжких або особливо тяжких злочинів для отримання будь-якої вигоди. Напрямки злочинної діяльності етнічних злочинних груп, а також склад осіб, які беруть участь у них, різні і багато в чому визначаються національними традиціями конкретного суб'єкта [116].

Поняття "етнічні злочинні формування" та "організовані етнічні злочинні формування"

Цікавим є визначення, що надано А.М. Зюковим, за яким етнічні злочинні формування – групи, спільноти (організації), що представляють собою специфічні кримінальні об'єднання, що формуються за національною (етнічною) ознакою, тобто поєднують у своєму складі осіб однієї або кількох споріднених національностей (етнічних утворень). Віднесення злочинного угруповання до етнічного не визначається однорідністю її національного складу, воно може бути і змішаним. Етнічну приналежність угруповання визначають ті, хто займає в ній лідируюче положення [67; 117; 118]. М.О. Касьяненко розуміє під етнічними злочинними формуваннями злочинні організації, що виникли і розвиваються за підтримки або на базі діаспор і земляцтва, а в деяких випадках – при їхній особистій участі. Однією з небезпечних форм прояву етнічної організованої злочинності, як до нього приєднується й В.Г. Рубцов, є її зрощування і проникнення у владні державні і місцеві органи через представників діаспори в бюрократичному апараті [119, 120].

На думку В.С. Овчинського, етнічні злочинні формування являють собою організовані злочинні групи або злочинні співтовариства, на чолі яких стоять лідери і їх найближче оточення однієї національності чи народності. Їх спосіб життя і поведінка носить відтінки етнічних правил і традицій

[121]. В.О. Самсонов розглядає етнічні злочинні формування як злочинні групи, що створені на основі закритих етнонаціональних громад, відокремлені від інших злочинних груп, які використовують "човниковий" спосіб вчинення злочинів, що прикриваються "мовним бар'єром", відмінностями в культурі, внаслідок чого є важко уразливими для правоохоронних сил будь-якої країни [122].

Г.М. Геворгян визначає етнічні злочинні формування як організовані злочинні групи або співтовариства, на чолі яких стоять лідери і їхнє найближче оточення однієї національності або народності. При цьому кримінальні інтереси подібних формувань проявляються, як правило, на досить віддалених територіях. Їхній спосіб життя й поведінка носять відтінки етнічних правил і традицій" [123, с.61]. Конкретизуючи дане положення, пропонуємо під етнічними злочинними групами розуміти стійкі формування людей, що володіють загальними, відносно стабільними особливостями культури й психіки, свідомістю своєї єдності й відмінності від інших таких же спільнот, об'єднаним для втілення одного або декількох злочинних задумів, що переслідують корисливі цілі й мають чітко інституціоналізовану структуру внутрішніх зв'язків і відносин, а також створюють систему захисту від соціального контролю з використанням таких засобів, як насильство, залякування, корупція й ін. Г.М. Геворгян також виокремлює поняття "організовані етнічні злочинні формування", під яким розуміє специфічний вид організованих злочинних груп (у тому числі злочинних співтовариств) мафіозного типу, згуртованість яких альтернативно або одночасно забезпечується: тісними родинними і властивими зв'язками; єдиновірством (моноконфесійна); заохоченням обману представників злочинних співтовариств, що складаються з "іновірців"; круговою порукою; застосуванням насильства для підтримки внутрішньої дисципліни; наявністю "общака", який активно використовується в цілях соціального захисту учасників таких формувань, їх рідних і близьких, а також для підкупу посадових осіб; культивуванням етнічних традицій, які не перешкоджають заняттю злочинною діяльністю [123].

Узагальнюючи, під терміном "етнічні організовані злочинні формування", В.М. Омелін розуміє різні кримінальні організації, передбачені КК, що поєднують у своєму складі осіб однієї або кількох споріднених національнос-

тей, які постійно або тимчасово проживають на території конкретного регіону, які заздалегідь об'єдналися за ознакою етнічної спільності (спільності території, мови, деяких особливостей культури і характеру) для вчинення злочинів [124].

Поняття "етнічні угруповання" та "етнічні злочинні угруповання"

О.В. Топільська зазначає, що організована злочинність – це дзеркальне відображення державної машини зі всіма її атрибутами, "державна зі знаком мінус" [125]. Автор робить акцент на членах етнічних угруповань, яких залучали для проведення силових акцій [126; 127, с.191]. О.О. Байов розуміє в значенні етнічного злочинного угруповання організовану злочинну групу або злочинну організацію, що створена та функціонує на засадах певної етнічної приналежності, метою протиправної діяльності якої є підготовка або вчинення злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, їх аналогів або прекурсорів (статті 305–322, 324 КК України) [110, с.7]. В.Б. Євтух пропонує таке визначення поняття "етнічних злочинних угруповань": об'єднання осіб на основі етнічних маркерів, зазвичай, одного й того ж етнічного походження, для здійснення злочинної діяльності у тій чи тій сфері суспільного життя [25, с.41].

На думку І.Х. Касаєва, під етнічними злочинними угрупованнями слід розуміти організовані злочинні формування з числа представників етнічних меншин, створені на спільності однієї національності або кількох споріднених національностей (етнічних утворень), мови, культури, традицій і звичаїв, територій їх походження або проживання, з метою отримання постійного доходу злочинними способами [68, с.10–11; 128, с.64]. О.О. Леляк виокремлює етнічне злочинне угруповання як багаточисленне об'єднання, до якого входять десятки, а то й сотні осіб за певною етнічною приналежністю, котрі активно займаються злочинною діяльністю [129]. Б.В. Лизогуб у своїх дослідженнях наголошує на тому, що етнічні злочинні угруповання – це групи, спільноти (організації), що представляють собою специфічні кримінальні об'єднання, які формуються за національною чи етнічною ознакою, тобто поєднують у своєму складі осіб однієї або кількох споріднених національностей чи етнічних груп. Спільною ознакою для утворення злочинних угруповань є домінування в їхньому складі осіб певної етнічної або національної належності [130, с.97–98].

В.Г. Севрук та С.О. Павленко під етнічним злочинним угрупованням пропонують розуміти структуровану спільність осіб, що об'єдналися за

етнічною ознакою для здійснення злочинної діяльності в певній сфері суспільного життя, що має матеріальну, інформаційну бази, а також механізм захисту від соціального контролю [69, с.291]. А.П. Писаренко визначає етнічні злочинні угруповання як групи, спільноти (організації), що представляють собою специфічні кримінальні об'єднання, що формуються за національною (етнічною) ознакою, тобто поєднують у своєму складі осіб однієї або кількох споріднених національностей (етнічних утворень). Віднесення злочинного угруповання до етнічного не визначається однорідністю його національного складу, воно може бути і змішаним. Етнічна приналежність визначається етносом, котрий обіймав у ній лідируюче положення [83]. О.І. Фойгель вказує, що членами етнічних організованих угруповань відображаються передумови, масштаби та перспективи такого негативного соціального явища, як етнічна організована економічна злочинність. Підкреслюється, що етнічність є одним з істотних факторів, що визначає світогляд, систему цінностей, а також мотивацію особистості [131, 132].

Поняття "етнічні спільноти" та "етнічні злочинні спільноти"

В.С. Овчинський зазначає, що є етнічні спільноти, які спеціалізуються на певних видах злочинів [133]. О.С. Костяєва на основі оригінальних і рідкісних матеріалів розглядає соціальні причини виникнення кримінальних організацій на Тайвані, дає їх типологічну характеристику, аналізує соціальний склад і соціально-психологічний вигляд керівників. Велику увагу приділяє процесу перетворення побратимських об'єднань 50-х років у мафіозні структури, дає зіставлення кримінальних організацій Тайваню з таємними товариствами старого Китаю, зі злочинними угрупованнями КНР і транснаціональною мафією [134, с.4]. О.А. Белявська у своїх дослідженнях розглядає стан і тенденції японських злочинних співтовариств [135–137].

Публікації Розаріо Менні (Minna R.) присвячені історії італійської (сицилійської) мафії – підпільним злочинним об'єднанням (організаціям). Автор поставив за мету з'ясувати, що собою являє сьогоднішня, так звана нова мафія, які масштаби її діяльності, в чому причини більш небезпечного зростання її могутності та розширення сфери впливу [138].

На думку вчених Л.О. Кочетової, М.Г. Меліхова та С.В. Тихоненка, етнічні злочинні спі-

втовариства являють собою специфічні кримінальні об'єднання, які формуються за національною (етнічною) ознакою, тобто об'єднують у своєму складі осіб однієї або кількох споріднених національностей (етнічних утворень). Про етнічне забарвлення злочинної діяльності угруповання може свідчити збіг її цілей та інтересів з інтересами і цілями певного етносу. Зокрема, про це буде говорити напрям відтоку одержаних від злочинної діяльності грошових коштів та інших матеріальних цінностей з національного доходу території перебування злочинних груп на етнічну батьківщину. Етнічні (національні) злочини часто переплітаються з релігійними та расовими [139].

Слід також розглянути позиції окремих авторів щодо різних підходів до визначення етнічної злочинності що не набули значного розповсюдження серед дослідників.

П.Є. Белінський констатує те, що члени етнічних бандформувань мають спільну психологію, національну самосвідомість, крім цього вони відстоюють власну етнічну ідентичність, перебуваючи у меншості в багатонаціональному суспільстві, завдяки чому у власній етнічній групі, де всі члени надають один одному психологічну підтримку, кожний із співвиконавців почувається впевненіше, що, у свою чергу, сприяє прийняттю рішення про вчинення більш тяжких злочинів [140]. Ю.О. Стрелковська наголошує, що етнічні злочинні групи формуються на основі національної та кланової спорідненості, прийнятих традицій та звичаїв. Більшість злочинних угруповань за своїм складом є відображенням національного складу регіону, в якому вони функціонують [21]. Л.Ф. Гула робить акцент на організованих злочинних групах, які поділяються за етнічними, культурними й історичними зв'язками. Такі зв'язки сполучають їх з країнами походження та створюють основну злочинну мережу, що виходить за національні межі. Використовуючи спільність походження, мови, звичаїв, вони здатні захистити себе від дій правоохоронних органів. Чимало організованих злочинних груп відомі під своїми етнічними або національними назвами. Внаслідок їх переважання та відсутності альтернативи ці назви використовуються в науці і практиці, хоча такі терміни характеризуються надмірним спрощенням, тяжіють до стереотипів і можуть бути образливими для більшості законослухняних членів такої етнічної групи або національності [141].

Л.С. Арутюнов виділяє окрему дефініцію – кланову злочинність за ознакою етнічної ідентичності [22]. В.Є. Скулиш виокремлює транснаціональні злочинні організації, утворені за етнічною

належністю, зазвичай, мають осередки у тих країнах, де концентрується їх діаспора, формуючи так звану злочинну мережу [142]. В.В. Босенко пропонує поняття "злочинні угруповання, сформовані за етнічною ознакою", під яким розуміється утворення закритих злочинних угруповань, сформованих за етнічною ознакою, набуття ними професійної кримінальної спеціалізації, що націлена на інтереси корінного населення, що, як наслідок, породжує вороже ставлення українців до інших національностей чи народностей [143, с.38; 144, с.268].

Етнічна злочинність як елемент теорії етнічного спадкування

Так, Ф. Іанні (Ianni F.) пояснює етнічну злочинність як модель злочинності, що заснована на теорії етнічного спадкування [145, 146]. Деякі ознаки класичної мережевої моделі властиві різним існуючим моделям організованої злочинної діяльності, в основному базуються на родовій або етнічній спільності: це патрон-клієнт (патримоніальна модель) і модель, заснована на принципі етнічного спадкування. Цей автор вважає, що краще пояснення сутності і структури організованої злочинності ґрунтується на її розгляді як етнічної мережі. Визначаючи організовану злочинність як соціальну систему, він вважає, що організовані злочинні групи, будучи неформальними організаціями, як і всі соціальні системи, не мають жорсткої структури, що впливає з їх функцій. Такі групи, як правило, являють собою сукупність незалежних утворень із мінливим "поточним" персоналом [145, 146].

Етнічна природа таких груп пояснюється тим, що кожна нова емігрантська група наражається на дискримінацію, обмеження економічних можливостей і блокування шляхів до влади. Одним із найбільш ефективних способів подолання цих перепон є організована злочинність, оскільки це високоприбуткова справа і фактично безпечна для етнічних громад, яка внаслідок закритості для зовнішнього проникнення серйозно обмежується можливістю контролю з боку держави. З кожною хвилею еміграції характер організованої злочинної діяльності в приймаючій країні змінюється, оскільки з'являються нові кримінальні групи [146, 147].

А.Л. Репецька підтримує позицію, що теорія "етнічного спадкування" є також інструментом для розуміння мінливості природи транснаціональної організованої злочинності, в

якій поряд з іншими ознаками дослідниками виділяється етнічна і сімейна основа [148].

Цікавою є також точка зору В.Б. Євтух, який пропонує відповідне поняття та дає йому визначення: етнічна мафія (від італ. *mafia* – таємне товариство) – специфічні етнічні злочинні угруповання, зазвичай, закритого типу, які прив'язані до певної етнічної території або ж угруповання іммігрантського походження [25, с.34]. О.О. Байов розглядає етнічну злочинну організацію як стійке ієрархічне об'єднання декількох (п'ять і більше) осіб єдиної етнічної приналежності, члени якого або структурні частини якого за попередньою змовою зорганізувалися для спільної діяльності з метою безпосереднього вчинення тяжких або особливо тяжких злочинів учасниками цієї організації, або керівництва чи координації злочинної діяльності інших осіб, або забезпечення функціонування як самої злочинної організації, так і інших злочинних груп [110, с.5–6].

Враховуючи вищезазначене, варто відзначити, що і правоохоронці, і правозахисники наголошують: у сучасній криміналістиці немає визначення "етнічна злочинність". Тож і з'ясувати, які саме злочини можуть підпадати під це поняття, досить проблематично. Якщо ж розглядати систематичні порушення закону, то тут йдеться радше про організовані злочинні групи (ОЗГ), які можуть об'єднуватися за різними принципами. Зокрема, й етнічними [40].

У статистичній звітності Національної поліції України та Генеральної прокуратури використовують поняття "організовані групи та злочинні організації, які сформовані на етнічній основі". Як вище вже наголошувалося, на сьогодні ми вважаємо раціональним використання саме даного поняття під час протидії етнічній злочинності.

М.В. Матійко зазначає, що в сучасній термінології працівників судових та правоохоронних органів і в науковому середовищі останнім часом можна зустріти вільне оперування поняттям "етнічні групи в структурі організованої злочинності". У той же час етнічна група, з точки зору етнографії, являє собою споріднену за мовою і близьку по культурі спільність людей. Тому у випадку, наприклад, з циганами, термін "етнічна група" в структурі організованої злочинності розбіжностей викликати не може, так як цигани за визначенням є етнічною групою, але в більшості інших випадків мова йде скоріше про організовані злочинні групи і злочинні організації, утворені представниками однієї етнічної спільності.

Таким чином, у даній ситуації, на погляд М.В. Матійка, слід відмовитися від поняття "етнічна

група" в структурі організованої злочинності і віддати перевагу поняттю "організованої злочинної групи" та "злочинної організації", що створені представниками однієї етнічної спільноти або однієї етнічної групи. Однак, при цьому необхідно мати на увазі, що мова йде про представників нетитульного етносу країни (тому злочинна структура, що складається з українців, не виступатиме в якості етнічного угруповання) [81].

Привертає увагу й позиція В.М. Натарова, який вважає, що організовані групи і спільноти (організації), сформовані на етнічній основі, являють собою специфічні об'єднання, що формуються за національною (етнічною) ознакою, тобто об'єднують у своєму складі осіб однієї або кількох споріднених національностей (етнічних утворень) з метою вчинення злочинів [149]. Цікавою є думка В.В. Ремського, який вважає, що етнічні організовані групи та злочинні організації – організовані злочинні формування, що формуються за національною (етнічною) ознакою, тобто об'єднують осіб за однією чи декількома національностями (етнічними утвореннями). Віднесення організованої групи чи злочинної організації до етнічних не визначаються однорідністю їх національного складу, він може бути і змішаним. Етнічну приналежність формування визначають особи, які займають у ній лідируючі позиції [150, с.170]. В.Г. Рубцов пропонує визначення злочинного формування, організованого на етнічній основі, як сталого кримінального об'єднання, лідери й активні члени якого є представниками однієї або кількох етнічних діаспор [151].

І в цьому сенсі не позбавлена певного інтересу позиція М.Л. Шаталкіна, який стверджує, що під терміном "організовані групи, сформовані на етнічній основі" слід розуміти стійку групу осіб некорінної національності, які постійно або тимчасово проживають на території конкретного регіону, які заздалегідь об'єдналися за етнічною ознакою для вчинення одного або кількох злочинів [152].

Таким чином, щодо поняття етнічної злочинності сьогодні виділяють такі:

- "етнічна злочинність";
- "етнічна організована злочинність";
- "етнічна злочинна група";
- "етнічні організовані злочинні групи";
- "етнічні злочинні формування";
- "організовані етнічні злочинні формування";

- "етнічні угруповання";
- "етнічні злочинні угруповання";
- "етнічні організовані злочинні угруповання";
- "етнічні спільноти";
- "етнічні злочинні спільноти";
- "етнічні бандформування";
- "організовані злочинні групи, сформовані на етнічній основі";
- "організовані злочинні групи, які поділяються за етнічними зв'язками";
- "кланова злочинність за ознакою етнічної ідентичності";
- "транснаціональні злочинні організації, утворені за етнічною належністю";
- "злочинні угруповання, сформовані за етнічною ознакою";
- "транснаціональні злочинні організації (групи) на етнічній основі";
- "етнічна злочинність як теорія "етнічного спадкування";
- "патронклієнтні відносини як основи мафії";
- "етнічна мафія";
- "мафіозні угруповання, що згуртовані за етнічним принципом";
- "злочинне співтовариство типу синдикату, тобто злочинні організації, які здійснюють спільно міжрегіональну і міжнародну злочинну діяльність";
- "етнічна злочинна організація";
- "організовані групи та злочинні організації, які сформовані на етнічній основі".

З метою визначення різних форм прояву етнічної злочинності науковцями та практичними працівниками правоохоронних органів вживається багато різних термінів, зокрема злочинна група, зграя, змова, організація, спільнота, асоціація, антигромадське, злочинне, організоване, криміногенне угруповання, об'єднання, формування, співтовариство, кримінальні клани, структури чи групи, мафіозні сім'ї або групи, сітьова структура організованої злочинності, співтовариство за типом мафії, банда, синдикат, бригада бойовиків, корпорація злочинців, організований криміналітет [153, с.610].

При цьому, це не весь перелік, але в поняття "етнічної злочинності" вкладають різні ознаки, такі як злочинна група, формування, угруповання, спільноти, співтовариства, організації, але поруч із ними виокремлюються дві головні ознаки – злочинність та організованість.

Окрім цього, вважаємо за потрібне зауважити, що деякі автори не притримуються однієї позиції і пропонують по декілька визначень, це можна прослідкувати в даному дослідженні. Можна припустити, що це пов'язано з тим, що вони здійснюють дослідження у цій сфері, розглядаючи етнічну

злочинність із різних позицій, а також під час проведення подальших досліджень відкривать нові ознаки даного суспільно-негативного явища.

Аналіз наукових праць свідчить, що нині в Україні сформувалося нове наукове бачення щодо протидії етнічній злочинності і на сьогодні є вже певні напрацювання у цій сфері, хоча організовані групи та злочинні організації, які сформовані на етнічній основі створюють відчутну проблему для правоохоронних органів України. У зв'язку з цим необхідне подальше комплексне вивчення організованих груп та злочинних організацій, які сформовані на етнічній основі з метою розробки методичних рекомендацій, що підвищить ефективність протидії вчинених ними злочинів.

Враховуючи вищевикладене, слід зазначити, що поняття "етнічна злочинність" в Україні не є законодавчо закріпленим, тим більше, що немає і загально визнаної точки зору [154].

Тому, нові тенденції розвитку організованих груп та злочинних організацій, які сформовані на етнічній основі, вимагають уже нових підходів у роботі Національної поліції та Служби безпеки України у протидії такій діяльності етнічних груп, забезпечуючи професійними кадрами, підготовленими в навчальних закладах, надаючи великого значення вивченню зарубіжного досвіду, перш за все європейських країн [155] та США.

Дискусійні питання

Отже, у підсумку поставимо питання "Чи має злочинність "національність"? Полемічну бурю може викликати сама постановка цього питання: одні побачать у ньому прелюдію до ксенофобської пропаганди, інші – спробу відретушувати дійсність в ім'я політкоректності. Однак, дразливість цієї теми не усуває ані факту існування етнічних організованих злочинних угруповань, ані того, що тими фактами нерідко маніпулюють задля стигматизації певних груп. У жодному разі тактика її завбачливого ігнорування не допомагає. Стіна умисного замовчування, навіть зведена з благородною метою, нікого не захищає. Відскакуючи від неї, суспільна увага зазвичай потрапляє в полон зворотної – тепер уже негативної – тенденційності, яка живить стереотипи та алармізм. Широковживаний термін "етнічна злочинність" розпливчастий і не надто коректний юридично, але явища, до яких він застосовується, таки існують. Якись характерні для України сьогодні, якись відійшли в минуле, а з деякими

нам ще доведеться зіткнутися в міру того, як Україна ставатиме привабливою для мігрантів. Але безсторонній аналіз цих явищ свідчить, що етнічний чинник аж ніяк не визначальний: так звану етнічну злочинність породжують не етноси, а умови, у які вони потрапляють. Причому творцями тих умов великою мірою є держава, що приймає, та її керівництво [29].

Передусім треба розмежувати два явища: організовані за етнічним принципом ОЗУ та ті чи інші злочинні практики серед етнічних спільнот. У першому випадку етнічність є додатковим способом кримінальної самоорганізації, сприяючи підтриманню солідарності та полегшуючи встановлення контактів у незнайомому середовищі. Якщо певна діаспора тяжіє до закритості й відокремлена від решти суспільства мовними та культурними бар'єрами, це також може сприяти незаконній діяльності. Наслідки діяльності таких ОЗУ для широкого загалу зазвичай лишаються непоміченими, чого не скажеш про другий випадок. Там, де представники певної етнічної меншини регулярно стають фігурантами кримінальних хронік, одразу виникає ґрунт для ксенофобії, оскільки тавро лягає на всіх представників того чи іншого народу. Але в основі стигматизації лежить когнітивна помилка: "циганська", "кавказька" чи ще якась злочинність виникає не там, де є роми, вихідці з Кавказу чи представники інших етносів, а там, де існують специфічні соціально-економічні обставини [29].

Аналізуючи причини, які стоять на шляху активного впровадження здобутків криміналістики в судово-слідчу практику, треба назвати не лише недостатній рівень наукових розробок, а й консервативні стереотипи, що склалися в даній практичній діяльності, і певне небажання практиків працювати, так би мовити, за наукою. Зазначені стереотипи необхідно усувати, а найвагоміший крок у цьому напрямку мають зробити науковці. Саме їм доведеться переглянути запропоновані наукою рекомендації, оскільки окремі з них навряд чи зможуть служити інструментом практичної діяльності, забезпечувати ефективність боротьби зі злочинністю [2].

Таким чином, поки відсутнє комплексне дослідження і не закріплено законодавчо феномен етнічної злочинності, про який ведуться на сьогодні наукові дебати. Але як кримінологічна дефініція, він вимагає до себе більш пильної уваги з точки зору правильного його розуміння, адже досліджуване поняття являє собою багатогранність та численність визначень, наукових підходів та думок, і, як наслідок, відсутність єдиної загально визнаної та розповсюдженої точки зору щодо змісту досліджуваного терміну.

Проаналізувавши різного роду літературу (видання), починаючи з 1971 року і закінчуючи 2018, та дослідивши не менше 50 позицій учених, можна беззаперечно чітко підтвердити наявність такого негативного явища, як етнічна злочинність, а також здійснити подальше легітимне закріплення вище описаних понять з чіткими ознаками для їх вивчення; особи злочинця; причин та умов, що впливають на об'єднання за етнічною ознакою; розробки заходів запобігання.

Значення нашої наукової розвідки, в першу чергу, полягає в тому, щоб на практиці правоохоронним органам, які займаються протидією організованим групам та злочинним організаціям, які сформовані на етнічній основі, була можливість мати уявлення про це негативне явище. Також зібраний оригінальний емпіричний матеріал дасть можливість продовжити дослідження теоретикам у даній сфері.

Висновки

Результатами проведеного дослідження визначено, що:

1. В світовій практиці дотепер було відсутнім комплексне дослідження феномену етнічної злочинності, а в Україні досі законодавчо не закріплено поняття етнічної злочинності.

2. Підходи вітчизняних та зарубіжних вчених до даного суспільно-негативного явища відрізняються один від одного навіть у формулюванні назви.

3. Слід вважати аргументованим, що найменш окремі прояви етнічної злочинності мають місце не тільки в Україні, а як більш по-

ширене негативне явище – й за її межами, що потребує негайного втручання правоохоронних органів.

4. Шляхами вирішення проблеми можуть бути на сьогодні закріплення терміну «етнічна злочинність» на законодавчому рівні, відновлення чи створення спеціального підрозділу у структурі МВС або Національної поліції України, який би займався вузько профільною роботою (збір, аналіз інформації, формування цілей і завдань у сфері протидії етнічній злочинності та підбір засобів для їх досягнення, здійснення запобіжних заходів, використання новітніх інформаційних технологій, міжнародна співпраця тощо) щодо протидії організованим групам та злочинним організаціям, які сформовані на етнічній основі).

5. Науково обґрунтованою можна вважати авторську дефініцію поняття етнічної злочинності як злочинна діяльність громадян, іноземців, осіб без громадянства, певних етнічних груп (родів, кланів, спільнот, таборів), які об'єднуються за національною (етнічною) ознакою в організовані групи та злочинні організації, які в силу соціального характеру вже пов'язані загальною груповою мораллю або родинними зв'язками, закриті, агресивні, і які згуртовані (сформовані) для здійснення специфічних кримінальних правопорушень із чітко визначеними ролями та одоноособовим вираженням лідером, які постійно знаходяться на етапі свого розвитку та виокремлюються з-поміж титульної національності специфічними злочинними навиками, що є їх психологічною особливістю та відрізняються професійною кримінальною класифікацією та сферою злочинної діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Эбзеев Б. С., Айбазов Р. У., Краснорядцев С. Л.* Глобализация и государственное единство России. М., 2006. 305 с.
2. Тацій В. Я. Боротьба зі злочинністю на межі XXI століття – проблема сьогодення. *Проблеми законності*. 2008. Вип. 99. С. 3–18.
3. Bovenkerk F., Siegel D., Zaitch D. Organized crime and ethnic reputation manipulation. *Crime, Law & Social Change*. 2003. № 39.
4. Сідоров В. І., Здоровко С. Ф. Глобалізація економіки та транснаціональна організована злочинність. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна*. 2017. № 6. С. 58–70.
5. Петренко І. Примара лихих 90-х: Чому в Україні відроджуються етнічні банди. URL: <https://www.depo.ua/ukr/politics/primara-zlovisnih-90-h-chomu-silovikam-slid-zadushiti-u-zarodku-etnichni-bandi-20180711804331>.
6. Підюков П., Музика Н. Оцінка матеріалів, отриманих оперативним шляхом, з метою використання їх як доказів, *Вісник Академії управління МВС*. 2009. № 2. С. 103–111.
7. Павленко С. О. Шляхи удосконалення правового регулювання протидії особам, віднесеним до категорії "злочинці в законі" в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія "Юридичні науки"*. 2016. Вип. 6. Том 3. С. 73–79.
8. Стан та структура злочинності в Україні : URL: <http://mvs.gov.ua/ua>.
9. Генеральна прокуратура. Статистична інформація про стан злочинності та результати прокурорсько-слідчої діяльності. URL: <https://www.gp.gov.ua/ua/statinfo.html>.

10. Калиновський О. В., Ремський В. В. Етнічна організована злочинність: історія та сучасність. Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). 2010. № 23. С. 28–36.
11. Тюнін В. О. Особистість злочинця (представника етнічних меншин), який сприяє учасникам злочинних організацій та укриває їх злочинну діяльність. *Форум права: електрон. наук. фахове вид.* 2011. № 2. С. 902–907. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2011_2_147.
12. Лосев І. Чи з'явиться в Україні "Коза Ностра-2"? Матеріал друкованого видання № 31 (455) від 4 серпня, 2016. URL: <http://tyzhden.ua/Society/171098>.
13. Васильев А. Е., Мудьюгин Г. Н., Якубович Н.А. Планирование расследования преступлений. М.: Госюриздат, 1957. 145 с.
14. Черноус Ю. М. Міжнародне співробітництво у боротьбі зі злочинністю. *Право та державне управління*. 2013. № 4. С. 106–111.
15. Черноус Ю. М. Теорія і практика криміналістичного забезпечення досудового слідства у справах про злочини міжнародного характеру: монографія. Київ: Скіф, 2012. 448 с.
16. Долженков О. Ф. Особливості інфраструктури етнічних злочинних угруповань азіатського походження. *Вісник Одеського інституту внутрішніх справ*. 1999. № 3. С. 40–44.
17. Бедриківський В. В. Кордони для криміналу – категорія абстрактна: [Боротьба з міжнар. та етніч. організ. злочин. угрупованнями: Бесіда з підполковником міліції]. *Іменем закону*. 22.01.1999. С. 5.
18. McIlwain, Jeffrey Scott (2004). Organizing Crime in Chinatown: Race and Racketeering in New York City, 1890–1910. Jefferson, NC: McFarland and Co., Publishers.
19. Rockaway, Robert A. (1993). But - He Was Good To His Mother: The Lives and Crimes of Jewish Gangsters. Jerusalem: Gefen Publishing House. 264 p.
20. Weisel D. L., Painter E. Police Response to Gangs: Case Studies of Five Cities. Police Executive Research Forum (PERF) United States of America. 1997. 96 p.
21. Стрелковська Ю. О. Організовані злочинні групи, сформовані на етнічній основі: проблеми вивчення. *Правове життя сучасної України: тези доп. 10-ї ювілейн. звіт. наук. конф. проф.-виклад. і аспірант. складу*. О.: Фенікс, 2007. С. 328–330.
22. Арутюнов Л. С. О причинах формирования клановой преступности по признаку этнической идентичности в Северо-Кавказском ФО. *Российский следователь*. 2011. № 4. С. 23–25.
23. Хараберюш О. І. Напрямки протидії контрабанді оперативно-розшуковими засобами в сучасних умовах. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2013. № 3. С. 466–471.
24. Joseph L. Albin. The American Mafia: Genesis of a Legend. N.Y.: Appleton-Century-Crofts, 1971.
25. Євтух В. Б. Етнічність: глосарій. К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. 170 с.
26. Костовська А. В. Поміж циганами й ромами: стереотипи й дискримінація в українських інтернет-ЗМІ. *Studia Ucrainica Varsoviensia*. 2018. № 6. Р. 153–162.
27. Костовська А. В. Поміж циганами й ромами: стереотипи й дискримінація в українських інтернет-ЗМІ. *Wschód Europy. Studia humanistyczno-społeczne*. 2017. Volume 3, Issue 2. p. 39–50.
28. Резнік В. С. Соціально-економічні орієнтації громадян сучасної України за оцінками експертів: спроба аналізу історичних передумов генези. *Український соціум*. 2006. № 6. С. 81–91.
29. Віхров М. Примус до злочину. тиждень. Матеріал друкованого видання № 28 (556) від 16 липня 2018. URL: <http://m.tyzhden.ua/publication/216686>.
30. Рішення 46 сесії Чернівецької міської ради V скликання від 26.11.2009 № 1150. Додаток. URL: <http://chernivtsy.eu/portal/2744>.
31. ХОГО "Імміграція-стоп!". URL: <http://immigration-stop.org.ua>.
32. Проект "Без Кордонів" громадська організація Центр "Соціальна Дія": Моніторинг проявів расової та етнічної ворожнечі чи нетерпимості в українському сегменті Інтернету – поширення мови ворожнечі та заклик до нетерпимості (мова ворожнечі, як зброя для правої риторики). К.: ФО-П "Борбулевич З.І.", 2011. 76 с.
33. Волинець В. В. Система боротьби з організованою злочинністю у США (досвід організації та функціонування). *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією*. 2014. № 1 (32). С. 72–74.
34. Літинська Н. В. Лексико-семантичні особливості вербалізації концепту MAFIA в італійській лінгвокультурі. *Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики*. 2012. Вип. 22. С. 148–155.
35. Лунеев В. В. Преступность XX века : мировые, региональные и российские тенденции. М.: Волтерс Клувер, 2005. 912 с.
36. Лазарева А. Непристойна аргументація. Тиждень.ua. № 32 (456) від 20 серпня 2016. URL: <http://m.tyzhden.ua/publication/171555>.

37. Жижко С. Мафія всюди і завжди має етнічний характер... Офіційний ресурс УНА-УНСО. травень 2018. URL: <http://una-unso.com/korysno-znaty/mafija-vsyudy-i-zavzhdy-maye-etnichnyj-harakter.html>.
38. Криминология: учебник для юрид. вузов / под общ. ред. А. И. Долговой. М.: Норма, 1997. 784 с.
39. Шостко О. Ю. Сучасний стан організованої злочинності в Україні. *Проблеми законності*. 2016. Вип. 135. С. 136–146.
40. Козлюк С. Кримінал з акцентом. Тиждень.ua. № 28 (556) від 13 липня 2018. URL: <http://tyzhden.ua/Society/216694>.
41. Лазарева А. Етнічна злочинність – незручна тема. Тиждень. Матеріал друкованого видання. № 28 (556) від 12 липня. URL: <http://tyzhden.ua/World/216684>.
42. Виклики етнічної злочинності в Європі й Україні. URL: <https://uainfo.org/blognews/1531851505-vikliki-etnichnoyi-zlochinnosti-v-evropi-y-ukrayini.html>.
43. Lee Roden. Why Sweden doesn't keep stats on ethnicity and crime. URL: <https://www.thelocal.se/20180508/why-sweden-doesnt-keep-stats-on-ethnic-background-and-crime>.
44. Hans-Jörg Albrecht, "Ethnic Minorities, Crime, and Criminal Justice in Germany," *Crime and Justice* 21 (1997): 31–99.
45. Ramiro Martinez Race, *Ethnicity, Crime, and Justice*. Oxford Bibliographies in Criminology. URL: <http://www.oxfordbibliographies.com/view/document/obo-9780195396607/obo-9780195396607-0053.xml#firstMatch>.
46. Гамалій О. Л. Сучасний стан злочинності та адміністративної деліктності за участю іноземців в Україні та деякі проблеми адміністративно-правової протидії їм. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2012. Вип. 4 (55). С. 228–235.
47. Шостко О. Ю. Теоретичні та прикладні проблеми протидії організованій злочинності в європейських країнах: дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.08. Х., 2010. 446 с.
48. Міняйло Н. Є. Межі застосування поняття "організована злочинність" в Україні. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція*. 2015. Вип. 14 (2). С. 75–78.
49. Ianni F. A. J. (1973) *Ethnic succession in organized crime: summary report*. Government Printing Office, Washington.
50. Lampe K. The Concept of Organized Crime in Historical Perspective. "Not a process of enlightenment: the conceptual history of organized crime in Germany and the United States of America" (Paper presented at the international conference "Crime organisé international: Mythe, pouvoir, profit...", sponsored by the Institut de recherches interdisciplinaires, Université de Lausanne, Switzerland, 6 October 1999). *Forum on Crime and Society*. Vol. 1. December 2001.
51. Вагин П. А., Панюшин Д. Б. Является ли этническая преступность исключительно групповой? *Юридическая наука и правоохранительная практика*. 2017. № 1 (39). С. 79–83.
52. Етнічна злочинність в Україні. URL: <http://politiko.ua/blogpost28041>.
53. Рабданова Э. К вопросу о феномене этнической преступности // *Научные сообщения студентов 2003 г.* URL: <http://www.ex-jure.ru/freelaw/news.php?newsid=78>.
54. Анжиров И.В. Влияние этнических факторов на рост преступности в Южном и Северо-Кавказском Федеральных округах: автореф. ... канд. философ. наук: 09.00.11. Краснодар, 2010. 30 с.
55. Антонян Ю. М., Кудрявцев В. Н., Эминов В.Е. *Личность преступника*. СПб.: Изд-во "Юридический центр Прес", 2004. 212 с.
56. Зюков А. М. Этническая преступность (социальный феномен и меры противодействия). Владимир: ИП Журавлева, 2010. С. 351.
57. Артыков Б. С. Правовое и психологическое воздействие на этническую преступность. *Проблемы права*. 2006. № 2 (11). С. 87–90.
58. Артыков Б. С. Предупреждение проявлений этнической преступности в Республике Казахстан: автореф. дисс. ... канд. юрид. наук. Караганда, 2007.
59. Бандурка О. М., Тягло О. В. Практична філософія перед викликами сучасності. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2010. № 4 (51). Ч. 1. С. 222–226.
60. Борисов А. В., Шиян В. И. Криминология: учеб. пособие. М.: Юридический институт МИИТ, 2017. 112 с.
61. Вербенський М. Г. Суб'єкти транснаціональної організованої злочинності та їх характеристика. *Право і суспільство*. 2009. № 6. С. 77–83.
62. Горюнова Н. А. К анализу преступности с участием иностранных граждан. *Организованная преступность, терроризм и этнические проблемы*: материалы конф. (г. Москва, 13 ноября 2003 г.) // *Преступность в разных ее проявлениях и проблемы организованной преступности*. М.: Российская криминологическая ассоциация. 2004.

63. Горюнова Н. А. Культурологический аспект этнической преступности и противодействие ей // Реагирование на преступность: концепции, закон, практика. М.: Российская криминологическая ассоциация, 2002. С. 35–38.
64. Долгова А. И. Организованная преступность. *Организованная преступность России: теория и реальность*. М., 1998. № 4.
65. Жаровська Г. П. Фактори транснаціональної організованої злочинності на початку XXI ст. // Верховенство права у новітніх законодавчих реформах: доктрина і практика: збірник матеріалів міжнародної юридичної наук.-практ. конф. (м. Київ, 11 грудня 2014). Київ: Lecal Activiti, 2014. С. 119–124.
66. Зюков А. М. Генезис уголовной этнополитики российского государства в период X–XXI вв.: монография. Владимир: ИП Журавлева, 2008. 448 с.
67. Зюков А. М. Криминологическая характеристика преступлений, совершаемых представителями разных этнических групп: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Рязань, 2005. 229 с.
68. Касаев И. Х. Предупреждение преступлений, совершаемых участниками этнических преступных группировок: автореф. дисс. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Саратов, 2013. 24 с.
69. Севрук В. Г., Павленко С. А. Некоторые аспекты уголовно-правовой характеристики "этнической преступности" в Украине. *Актуальные вопросы права, образования и психологии*. 2015. Вып. 3. С. 286–293.
70. Чеходзе Р. Г. Этнические аспекты преступности: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Омск, 1999. 230 с.
71. Клейменов М. П. Введение в этнокриминологию: монография. Омск: Омская академи МВД России, 2004. 165 с.
72. Клейменов М. П. Этническая политическая преступность // Противодействие этническому и религиозному экстремизму, правовому нигилизму: сб. материалов науч.-практ. конф. Омск: Изд-во ОмГУ, 2006. С. 13–30.
73. Коленков В. В. Современное состояние этнической организованной преступности в России. *Вестник Владимирского юридического института*. 2007. № 3 (4). С. 153–157.
74. Коленков В. В. Общая характеристика противоправной деятельности этнических преступных формирований. *Вестник Владимирского юридического института*. 2008. № 1 (6). С. 151–152.
75. Коленков В. В. Некоторые аспекты противодействия организованным преступным формированиям этнической направленности в современной России. *Вестник Владимирского юридического института*. 2007. № 2 (3). С. 21–23.
76. Корольов В. О. Сутність транскордонної організованої злочинної діяльності на державному кордоні України. *Вісник Академії митної служби України. Серія: Право*. 2015. № 2. С. 167–172.
77. Кузьмина Н. В. Этнизация преступности как криминальное явление современности. *Научный вестник Уральской Академии государственной службы*. 2009. Вып. 3 (8).
78. Кузьмина Н. В. Этническая преступность как предмет криминологического и уголовно-правового изучения: вопросы становления теории. *Российский следователь*. 2010. № 5. С. 25–28.
79. Кузьмина Н. В. Правовое регулирование этнического конфликта: дисс. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Кострома, 2004. 217 с.
80. Ларченко М. Л. Етнічні стереотипи та їх вплив на рівень національної толерантності. *Вісник НТУУ "КПІ". Політологія. Соціологія. Право*. 2011. № 4 (12). С. 55–61.
81. Матийко, Н. В. Этническая организованная преступность в южном регионе Украины (состояние и направление противодействия). URL: <http://inter.criminology.org.ua/modules.php?name=Content&pa=showpage &pid=517>.
82. Медведёв О. В. Етнічна злочинність в циганському середовищі. *Право і суспільство*. 2014. № 4. С. 235–241.
83. Писаренко А. П. Феномен "Этническая преступность" и его криминологическо-социологическая характеристика. *Вестник ТИУиЭ*. 2016. № 2 (24). URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/fenomen-etnicheskaya-prestupnost-i-ego-kriminologo-sotsiologicheskaya-harakteristika>.
84. Пономаренков В. А. "Этносоциальная детерминация уголовно-процессуального доказывания": дисс. ... докт. юрид. наук: 12.00.09. Владимир, 2008. С. 22.
85. Ремський В. В. Криминологічна характеристика організованої злочинності та деякі питання щодо її запобігання. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*. 2012. № 2. С. 214–221.
86. Сыпачев А. Ю. Проблемы учета преступлений, совершаемых этническими преступными группами. *Юридическая наука и правоохранительная практика*. 2017. № 4. С. 169–174.

87. Тимина Т. Н. О легитимности использования криминологического понятия "Этническая преступность". *Криминология: вчера, сегодня, завтра*. 2015. № 4 (39). С. 76–82.
88. Ткач Е. В. Нелегальная иммиграция и этническая преступность. *Труды Академии МВД России*. 2008. № 1 (5). С. 58.
89. Хромов И. Л. Оперативно-розыскные основы борьбы с преступностью иностранных граждан: монография. М.: ВНИИ МВД России, 2006.
90. Хромов И. Л. Оперативно-розыскные основы борьбы с преступностью иностранных граждан: дисс. ... докт. юрид. наук. М., 2007. 363 с.
91. Хромов И. Л. Этническая преступность и ее понятие // Становление и развитие теории оперативно-розыскной деятельности органов внутренних дел Российской Федерации: Материалы круглого стола, посвященного 90-летней годовщине со дня рождения Семена Самуиловича Овчинского (Москва, 17 сентября 2012 года). М.: ФГКУ "ВНИИ МВД России", 2013. С. 109.
92. Щукин А. М. Этническая преступность – зона ответственности уголовного розыска. *Юридическая наука и правоохранительная практика*. 2016. Вып. 2 (36). С. 138–144.
93. Мир Словарей. URL: <https://gufo.me>.
94. Белояр А. Толковый словарь демократического новояза и эвфемизмов. Этническая преступность URL: <http://politike.ru/dictionary/472/word>.
95. Иванов П. И. О понятии "этническая организованная преступность в сфере экономики". *Оперативник (сыщик)*. 2013. № 2(35). С. 48–56.
96. Кузнецов К. В. Криминологическая характеристика и предупреждение организованной этнической преступности: автореф. дисс. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Москва, 2018. 279 с.
97. Поздняков А. Н. Оперативно-розыскные меры органов внутренних дел, применяемые в борьбе с организованными преступными группами и сообществами, сформировавшимися на этнической основе: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. М., 2008.
98. Поздняков А. Н., Омелин В. Н. Этническая организованная преступность и правовая основа борьбы с ней: моногр. М.: ВНИИ МВД России, 2009.
99. Сайгитов У. Т. Основы противодействия организованным формам противодействия преступной деятельности в условиях традиционно-национального и религиозного возрождения в Республике Дагестан: автореф. дисс. ... докт. юрид. наук: 12.00.08. Махачкала, 2009. 43 с.
100. Стрелковська Ю. О. Маргінальна злочинність: визначення та основні напрямки вивчення. *Актуальні проблеми держави і права*. 2007. Вип. 32. С. 380–385.
101. Стрелковська Ю. О. Кримінологічна характеристика та протидія етнічній організованій злочинності. *Актуальні проблеми держави і права*. 2009. Вип. 47. С. 148–1548.
102. Арутюнов Л. С., Касьяненко М. А. К вопросу о легитимности понятий "этническое преступное формирование" и "этническая преступность" в системе наук уголовно-правового цикла и их соотношение с основополагающим принципом равенства всех перед законом и судом. *Мировой судья*. 2008. № 9. С. 19–21.
103. Смирнова О. Н. Морально-психологические особенности расследования преступлений, совершенных этническими группами // Проблемы дискриминации граждан по национальному признаку и деятельность правоохранительных органов в современной России: материалы международного научно-практического семинара / под ред. заслуженного деятеля науки РФ, доктора юридических наук, профессора В.М. Баранова. Н. Новгород: Нижегородская Академия МВД РФ, 2006 С. 106–113.
104. Смирнова О. Н. Особенности расследования преступлений, совершенных этническими группами: дисс. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Волгоград, 2004. 224 с.
105. Смирнова О. Н. Конфликтные ситуации, возникающие на предварительном следствии при расследовании преступлений, совершенных этническими группами // Конфликты и конфликтные ситуации. Волгоград: ВА МВД России, 2003.
106. Смирнова О. Н. Некоторые аспекты формирования этнических преступных групп // Актуальные проблемы борьбы с преступностью в Сибирском регионе. Часть I. Красноярск, 2003.
107. Смирнова О. Н. Некоторые особенности расследования преступлений, совершенных этническими группами // Актуальные проблемы применения УК и УПК РФ: материалы всероссийской научно-практической конференции. Уфа, 2003.
108. Смирнова О. Н. Этнические группы и преступность // Научные труды преподавателей Оренбургского филиала УЮИ МВД России. Оренбург, 2004.
109. Смирнова О. Н. Проблемы расследования преступлений, совершенных этническими футами: моногр. Уфа: УфимЮИ МВД России, 2005. С. 44.

110. Байов О. О. О понятии и сущности феномена "этническая преступность, связанные с наркотиками" в реалиях украинского законодательства, правовая наука и правоприменительная практика. *Европейских реформ бюллетень*. 2015. № 1. С. 2–8.
111. Дашков Г.В. Национальное и межрегиональное в деятельности этнических преступных группировок // *Организованная преступность, терроризм и этнические проблемы: сборник докладов по итогам конференции*: М, 2003. С. 36-39.
112. Отчет по конференции "Организованная преступность, терроризм и этнические проблемы", г. Москва (13.11.2003). URL: <http://lib.law.spbu.ru>.
113. Коломытц Д. М. Терроризм и структура этнической преступности // *Терроризм в России и проблемы системного реагирования / под ред. проф. Долговой А. И. М.: Российская криминологическая ассоциация, 2004.*
114. Стихарна І. С. До поняття оперативно-розшукового запобігання злочинам, учинених організованими злочинними групами етнічної спрямованості. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2008. № 4. С. 220–222.
115. Стихарна І. С. Характеристика етнічних організованих злочинних груп. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2009. № 1. С. 51–52.
116. Ярзуткина В. А., Скобина Е. А. Этнические организованные преступные группы // *Общественные науки: сб. ст. по мат. XXXVIII междунар. студ. науч.-практ. конф.* 2016. № 1 (37). URL: [http://sibac.info/archive/social/1\(37\).pdf](http://sibac.info/archive/social/1(37).pdf).
117. Зюков А. М. Особенности управления организованной преступной группы в зависимости от этнической принадлежности ее лидера // *Преступность в разных ее проявлениях и проблемы организованной преступности*. М.: РКА, 2004. С. 120–130.
118. О едином учете преступлений" (вместе с "Типовым положением о едином порядке организации и приема, регистрации и проверки сообщений о преступлениях", "Положением о едином порядке регистрации уголовных дел и учета преступлений", "Инструкцией о порядке заполнения и представления учетных документов"): Приказ Генпрокуратуры РФ № 39, МВД РФ № 1070, МЧС РФ № 1021, Минюста РФ № 253, ФСБ РФ № 780, Минэкономразвития РФ № 353, ФСКН РФ № 399 от 29.12.2005. *Российская газета*. 25.01.2006. № 13.
119. Касьяненко М. А. Криминологические особенности и основы противодействия организованной преступности с признаками этнической идентичности: дисс. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Москва, 2011. 225 с.
120. Рубцов В. Г. Особенности участия в противодействии расследованию преступлений представителей этнических диаспор (данные эмпирического исследования) // *Актуальные проблемы борьбы с преступлениями и иными правонарушениями: материалы четвертой международной науч.-практ. конф.* (27 апреля 2006 г.). Барнаул: Изд-во Барнаул. юрид. ин-та МВД России, 2006. С. 255.
121. Овчинский В. С. Стратегия борьбы с мафией. М., 1993. 190 с.
122. Самсонов В. А. Оперативно-розыскное противодействие преступлениям, совершаемым этническими организованными преступными группами: по материалам Восточно-Сибирского и Дальневосточного регионов: дисс. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Санкт-Петербург, 2005. 199 с.
123. Геворкян Г. М. Криминологические проблемы борьбы с организованными этническими преступными формированиями в России: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. М., 2000. 200 с.
124. Омелин В. Н. О понятии "этническое преступное формирование" // *Становление и развитие теории оперативно-розыскной деятельности органов внутренних дел Российской Федерации: материалы круглого стола, посвященного 90-летней годовщине со дня рождения Семена Самуиловича Овчинского* (г. Москва, 17 сентября 2012 года). М.: ФГКУ "ВНИИ МВД России", 2013. С. 94.
125. Топильская Е. Организованная преступность – государство со знаком минус. *Уголовное право*. 2008. № 5. С. 111–116.
126. Топильская Е. В. Организованная преступность. СПб.: Юрид. центр Пресс, 1999. 232 с.
127. Топильская Е. В. Криминология организованной преступности. Системный анализ: монография. М.: Российская академия правосудия, 2014. 333 с.
128. Касаев И. Х. Криминологические особенности участников этнических преступных группировок. *Информационная безопасность регионов*. 2011. № 1 (8). С. 63–65.
129. Леляк О. О. Етнічні злочинні угруповання в Україні: проблема протидії. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*. 2011. Вип. 24. С. 199–204.
130. Лизогуб Б. В. Організовані злочинні угруповання: класифікація та заходи протидії: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Х., 2004. 240 с.
131. Хегай Е. И. (Фойгель, Е. И.) О понятии этнической преступной группировки. *Сибирские криминологические чтения*. 2002. Вып. 15. С. 80–97.

132. Фойгель Е. И. Специфика расследования преступлений, совершаемых в сфере экономики лицами из числа местных этнических организованных преступных групп: дис. канд. юрид. наук. Иркутск, 2004. 204 с.
133. Следственный комитет – это не ФБР, – экс-глава Интерпола Владимир Овчинский. URL: <http://www.nakanune.ru/articles/14935?print=1>.
134. Костяева А. С. Криминальные братства Тайваня (50–80-ые годы XX в.). М.: Ивран, 1997. 94 с.
135. Белявская О. А. Уголовная политика в Японии. М.: ИНИОН РАН, 1992. 56 с.
136. Белявская О. А. Организованная преступность в Японии: Научно-аналитический обзор. М.: ИНИОН, 1990.
137. Белявская О. А. Преступность в Японии. М.: АО ИНИОН АН СССР, 1991.
138. Минна Р. Мафия против закона. М.: Прогресс, 1988. 344 с.
139. Особенности противодействия этническим преступным сообществам, причастным к незаконному обороту наркотиков: учебно-методическое пособие / Л. А. Кочетова, М. Г. Мелихов, С. В. Тихоненко и др. Домодедово: ВИПК МВД России, 2010. 94 с.
140. Белінський П. Є. До проблеми криміналістичного вивчення етнічних злочинних формувань. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ України*. 2000. № 3. С. 238–243.
141. Гула Л. Ф. Организована злочинна група – основа організованої злочинності. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. серія юридична*. 2015. Вип. 1. С. 365–376.
142. Скулиш В. Є. Еволюція транснаціональних злочинних організацій в умовах глобалізації. *Науковий вісник Чернівецького університету*. 2011. Вип. 578: *Правознавство*. С. 114–117.
143. Босенко В. В. До питання протидії злочинам, учиненим представниками етнічних меншин // Організаційно-правові засади боротьби з правопорушеннями на транспорті: матеріали міжнародної наук.-практ. конф. (м. Одеса, 23–24 грудня 2011 р.). Одеса: ОДУВС, 2011. С. 38–39.
144. Босенко В. Б. Особливості взаємодії підрозділів ОВС у протидії загальнокримінальним злочинам, учиненим представниками етнічних меншин. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2012. Вип. 3. С. 267–274.
145. Ianni F. A Family Bisness: Kinship and sosial Control in Organized crime. New York: Russell Sage Foundation. 1972, p. 20.
146. Ianni F. The Black Mafia: Ethnic Succession in Organized Crime. New York: Simon and Schuster. 1974.
147. Номоконов В. А. Транснациональная организованная преступность: дефиниции и реальность: монография. Владивосток: Вид-во Дальневост. ун-та, 2001. 375 с.
148. Репецкая А. Л. Транснациональная организованная преступность: дисс. ... докт. юрид. наук: 12.00.08. Иркутск, 2001. 388 с.
149. Натаров В. Н. О некоторых проблемах органов внутренних дел в борьбе с ОГ и ПС, сформированными на этнической основе // Проблемы борьбы с организованной преступностью, коррупцией и терроризмом: сб. науч. трудов. М.: ВНИИ МВД России, 2005. С. 125.
150. Ремський В. В. Кримінально-правова та кримінологічна характеристики "етнічних" злочинних груп і злочинних організацій. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2015. № 1. С. 167–179.
151. Рубцов В. Г. Противодействие расследованию деятельности преступных формирований, организованных на этнической основе, и криминалистические методы его преодоления / под ред. В. П. Лаврова. М.: Юрлитинформ, 2011. 320 с.
152. Шаталкин М. А. Оперативно-розыскные меры борьбы с организованными группами, сформированными на этнической основе. *Актуальные проблемы оперативно-розыскной и административной деятельности органов внутренних дел*. 2012. № 1 (21). С. 159.
153. Дергачов Є. В. Проблеми поняття та класифікація за кримінально-правовими ознаками організованих злочинних угруповань. *Вісник Донецького національного університету. Серія В. Економіка і право*. 2010. № 2. С. 609–614.
154. Севрук В. Г. Понятие и криминально-правовая характеристика "этнической преступности" в Украине. *Часопис Академії адвокатури України: електрон. наук. фахове вид.* 2013. № 18 (1). URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Chaau_2014_7_3_11.pdf.
155. Баских Е. И. Национально-психологические особенности этнических сообществ и их использование в противодействии преступной деятельности этнических групп. *Вестник Восточно-Сибирского института МВД России*. 2014 № 03 (70). URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/natsionalno-psihologicheskie-osobennosti-etnicheskih-soobschestv-i-ih-ispolzovanie-v-protivodeystvii-prestupnoy-deyatelnosti>

REFERENCES

1. Ebzeyev, B. S., Aybazov, R. U., & Krasnoryadtsev, S. L. (2006). *Globalizatsiya i gosudarstvennoye yedinstvo Rossii* [Globalization and state unity of Russia]. Moskva (in Russ.).
2. Tatsiy, V. YA. (2008). Borot'ba zi zlochynnistyuu na mezhi XXI stolittya – problema s'ohodennya [Fighting crime at the turn of the 21st century is a problem today]. *Problemy zakonnosti*, (99). 3–18 (in Ukr.).
3. Bovenkerk, F., Siegel, D., & Zaitch, D. (2003). Organized crime and ethnic reputation manipulation. *Crime, Law&Social Change*. (39).
4. Sidorov, V. I., & Zdorovko, S. F. (2017). Hlobalizatsiya ekonomiky ta transnatsional'na orhanizovana zlochynnist' [Globalization of the economy and transnational organized crime]. *Visnyk Kharkivs'koho natsional'noho universytetu imeni V.N. Karazina*, (6). 58–70 (in Ukr.).
5. Petrenko, I. *Prymara lykhykh 90-kh: Chomu v Ukrayini vidrodzhuyut'sya etnichni bandy* [The specter of the evil 90s: Why are ethnic gangs revived in Ukraine?]. Retrieved from: <https://www.depo.ua/ukr/politics/primara-zlovisnih-90-h-chomu-silovikam-slid-zadushiti-u-zarodku-etnichni-bandi-20180711804331> (in Ukr.).
6. Pidukov, P., & Muzyka, N. (2009). Otsinka materialiv, otrymanykh operatyvnyym shlyakhom, z metoyu vykorystannya yikh yak dokaziv [Evaluation of materials obtained by operational means, for the purpose of using them as evidence]. *Visnyk Akademiyi upravlinnya MVS*, (2). 103-111 (in Ukr.).
7. Pavlenko, S. O. (2016). Shlyakhy udoskonalennya pravovoho rehulyuvannya protydyi osobam, vidnesenym do katehoriyi "zlodiyiv u zakoni" v Ukrayini [Ways of improving the legal regulation of counteraction to persons classified as "thieves in the law" in Ukraine]. *Naukovyy visnyk Khersons'koho derzhavnogo universytetu. Seriya "Yurydychni nauky"*, 6(3). 73–79 (in Ukr.).
8. *Stan ta struktura zlochynnosti v Ukrayini* [State and structure of crime in Ukraine]. Retrieved from: <http://mvs.gov.ua> (in Ukr.).
9. *General'na prokuratura. Statystychna informatsiya pro stan zlochynnosti ta rezul'taty prokurors'ko-slidchoyi diyal'nosti* [General Prosecutor's Office. Statistical information on the state of crime and the results of prosecutorial and investigative activities]. Retrieved from: <https://www.gp.gov.ua/ua/statinfo.html> (in Ukr.).
10. Kalynovs'kyi, O. V., & Rems'kyi, V. V. (2010). Etnichna orhanizovana zlochynnist': istoriya ta suchasnist' [Ethnic Organized Crime: History and Present]. *Borot'ba z orhanizovanoyu zlochynnistyuu i koruptsiyeyu (teoriya i praktyka)*, (23). 28–36 (in Ukr.).
11. Tyunin, V. O. 2011. Osobystist' zlochynstya (predstavnyka etnichnykh menshyn), yakyy spryayaye uchashnykam zlochynnykh orhanizatsiy ta ukryvaye yikh zlochynnu diyal'nist' [Personality of the offender (representative of ethnic minorities), which facilitates the participation of criminal organizations and their criminal activity]. *Forum prava: elektron. nauk. fakhove vyd.*, (2). 902–907. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2011_2_147 (in Ukr.).
12. Losyev, I. *Chy z'yavyt'sya v Ukrayini "Kozha Nostra-2"?* [Will "Goat Nostra-2" appear in Ukraine?]. *Tyzhden.ua*. 04.08.2016 No 31 (455). Retrieved from: <http://tyzhden.ua/Society/171098> (in Ukr.).
13. Vasil'yev, A. Ye., Mud'yugin, G. N., & Yakubovich, N. A. (1957). *Planirovaniye rassledovaniya prestupleniy* [Crime Investigation Planning]. Moskva: Gosyurizdat (in Russ.).
14. Chornous, YU. M. (2013). Mizhnarodne spivrobotnytstvo u borot'bi zi zlochynnistyuu [International cooperation in the fight against crime]. *Pravo ta derzhavne upravlinnya*, (4). 106–111 (in Ukr.).
15. Chornous, YU. M. (2012). *Teoriya i praktyka kryminalistychnoho zabezpechennya dosudovoho slidstva u spravakh pro zlochyny mizhnarodnoho kharakteru: monohrafiya* [Theory and practice of forensic provision of pre-trial investigation in cases of international crimes: a monograph]. Kyiv: Skif (in Ukr.).
16. Dolzhenkov, O. F. (1999). Osoblyvosti infrastruktury etnichnykh zlochynnykh uhrupovan' aziat-s'koho pokhodzhennya [Features of the infrastructure of ethnic criminal groups of Asian origin]. *Visnyk Odes'koho instytutu vnutrishnikh sprav*, (3). 40–44 (in Ukr.).
17. Bedrykivs'kyi, V. V. *Kordony dlya kryminalu – katehoriya abstraktna* [Borders for a crime - category abstract]. (Borot'ba z mizhnar. ta etnich. orhaniz. zlochyn. uhrupovannyamy: Besida z pidpolkovnykom militsiyi). *Imenem zakonu*. (22.01.1999). 5 (in Ukr.).
18. McIlwain, Jeffrey Scott (2004). *Organizing Crime in Chinatown: Race and Racketeering in New York City, 1890–1910*. Jefferson, NC: McFarland and Co., Publishers.
19. Rockaway, Robert A. (1993). *But - He Was Good To His Mother: The Lives and Crimes of Jewish Gangsters*. Jerusalem: Gefen Publishing House. 264 p.
20. Weisel D. L., Painter E. *Police Response to Gangs: Case Studies of Five Cities*. Police Executive Research Forum (PERF) United States of America. 1997. 96 p.

21. Strelkovs'ka, YU. O. (2007). *Orhanizovani zlochynni hrupy, sformovani na etnichniy osnovi: problemy vyvchennya* [Organized criminal groups formed on an ethnic basis: problems of studying]. In: *Pravove zhyttya suchasnoyi Ukrainy: tezy dop. 10-yi yuvileyn. zvit. nauk. konf. prof.-vyklad. i aspirant. skladu*. O.: Feniks (s. 328–330) (in Ukr.).
22. Arutyunov, L. S. (2011). O prichinakh formirovaniya klanovoy prestupnosti po priznaku etnicheskoj identichnosti v Severo-Kavkazskom FO [About the reasons for the formation of clan crime on the basis of ethnic identity in the North Caucasus Federal District]. *Rossiyskiy sledovatel'*, (4). 23–25 (in Russ.).
23. Kharaberyush, O. I. (2013). Napryamky protydyi kontrabandi operatyvno-rozshukovymy zasobamy v suchasnykh umovakh [Directions of counteraction to smuggling by operational-search facilities in modern conditions]. *Naukovyy visnyk Dnipropetrovs'koho derzhavnogo universytetu vnutrishnikh sprav*, (3). 466–471 (in Ukr.).
24. Joseph L. Albini. *The American Mafia: Genesis of a Legend*. N.Y.: Appleton-Century-Crofts, 1971.
25. Yevtukh, V. B. (2009). *Etnichnist': hlosariy* [Ethnicity: Glossary]. Kyiv: Vyd-vo NPU imeni M. P. Drahomanova (in Ukr.).
26. Kostovs'ka, A. V. (2018). Pomizh tsyhanamy y romamy: stereotypy y dyskryminatsiya v ukayins'kykh internet-ZMI [Between Gypsies and Roma: Stereotypes and Discrimination in Ukrainian Internet Media]. *Studia Ucrainica Varsoviensia*, (6). 153–162 (in Ukr.).
27. Kostovs'ka, A. V. (2017). Pomizh tsyhanamy y romamy: stereotypy y dyskryminatsiya v ukayins'kykh internet-ZMI [Between Gypsies and Roma: Stereotypes and Discrimination in Ukrainian Internet Media]. *Wschód Europy*. Studia humanistyczno-społeczne. Volume 3, Issue 2. p. 39–50 (in Ukr.).
28. Reznik, V. S. (2006). Sotsial'no-ekonomichni oriyentatsiyi hromadyan suchasnoyi Ukrainy za otsinkamy ekspertiv: sprobna analizu istorychnykh peredumov henezy [Socio-economic orientations of the citizens of modern Ukraine according to experts' estimations: an attempt to analyze the historical background of the genesis]. *Ukrayins'kyi sotsium*, (6). 81–91 (in Ukr.).
29. Vikhrov, M. *Prymus do zlochyntu* [Compulsion to crime]. Tyzhden'.ua. 16.07.2018 No 28(556). Retrieved from: <http://m.tyzhden.ua/publication/216686> (in Ukr.).
30. *Rishennya 46 sesiyi Chernivets'koyi mis'koyi rady V sklykannya (26.11.2009 No 1150). Dodatok* [Decision of the 46th session of the Chernivtsi City Council of the V convocation (No.1150 dated November 26, 2009). Addition]. Retrieved from: <http://chernivtsy.eu/portal/2744> (in Ukr.).
31. *KHOHO "Immihratsiya-stop!"* [HOGO "Immigration-stop!"]. Retrieved from: <http://immigration-stop.org.ua> (in Ukr.).
32. *Proekt "Bez Kordoniv" hromads'ka orhanizatsiya Tsentr "Sotsial'na Diya"* [The project "Without Borders" public organization Center "Social Action"]. Monitorynh proyaviv rasovoyi ta etnichnoyi vorozhnechi chy neterpymosti v ukayins'komu sehmenti Internetu – poshyrennya movy vorozhnechi ta zaklyk do neterpymosti (mova vorozhnechi, yak zbroya dlya pravoyi rytoryky). Kyiv: FO-P "Borbulevych Z.I.", 2011 (in Ukr.).
33. Volynets', V. V. (2014). Systema borot'by z orhanizovanoyu zlochynnisty u SSHA (dosvid orhanizatsiyi ta funktsionuvannya) [The system of combating organized crime in the USA (the experience of organization and functioning)]. *Borot'ba z orhanizovanoyu zlochynnisty i koruptsiyeyu*, 1(32). 72–74 (in Russ.).
34. Lityns'ka, N. V. (2012). Leksyko-semantychni osoblyvosti verbalizatsiyi kontseptu MAFIA v italiys'kiy linhvokulturi [Lexico-semantic features of the verbalization of the concept of MAFIA in Italian linguistics]. *Problemy semantyky, prahmatyky ta kohnityvnoyi linhvistyky*, (22). 148–155 (in Ukr.).
35. Luneyev, V. V. (2005). *Prestupnost' XX veka: mirovyeye, regional'nyye i rossiyskiye tendentsii* [Crime of the 20th century: world, regional and Russian tendencies]. Moskva: Volters Kluver (in Russ.).
36. Lazareva, A. *Neprystoyna arhumentatsiya* [Indecent Argumentation]. Tyzhden'.ua. 20.08.2016 No 32 (456). Retrieved from: <http://m.tyzhden.ua/publication/171555> (in Ukr.).
37. Zhyzhko, S. (2018). *Mafiya vsyudy i zavzhdy maye etnichnyy kharakter...* [Mafia is everywhere and always of an ethnic nature]. Retrieved from: <http://una-unso.com/korysno-znaty/mafiya-vsyudy-i-zavzhdy-maye-etnichnyj-harakter.html> (in Ukr.).
38. Dolgova, A. I. (Red.). (1997). *Kriminologiya: uchebnyk dlya yurid. vuzov* [Criminology: a textbook for legal. universities]. Moskva: Norma (in Russ.).
39. Shostko, O. YU. (2016). Suchasnyy stan orhanizovanoyi zlochynnosti v Ukraini [The Current State of Organized Crime in Ukraine]. *Problemy zakonnosti*, (135). 136–146 (in Ukr.).
40. Kozlyuk, S. *Kryminal z aktsentom* [Crime with an accent]. Tyzhden'.ua. 13.07.2018 No 28 (556). Retrieved from: <http://tyzhden.ua/Society/216694> (in Ukr.).
41. Lazareva, A. *Etnichna zlochynnist' – nezruchna tema* [Ethnic crime is an awkward topic]. Tyzhden'.ua. 15.07.2018 No 28 (556). Retrieved from: <http://tyzhden.ua/World/216684> (in Ukr.).

42. *Vyklyky etnichnoyi zlochynnosti v Yevropi y Ukrayini* [The Challenges of Ethnic Crime in Europe and Ukraine]. Retrieved from: <https://uainfo.org/blognews/1531851505-vikliki-etnichnoyi-zlochinnosti-v-evropi-y-ukrayini.html> (in Ukr.).
43. Lee Roden. Why Sweden doesn't keep stats on ethnicity and crime. Retrieved from: <https://www.thelocal.se/20180508/why-sweden-doesnt-keep-stats-on-ethnic-background-and-crime>.
44. Hans-Jörg Albrecht, "Ethnic Minorities, Crime, and Criminal Justice in Germany," *Crime and Justice* 21 (1997): 31–99.
45. Ramiro Martinez Race, *Ethnicity, Crime, and Justice*. Oxford Bibliographies in Criminology. Retrieved from: <http://www.oxfordbibliographies.com/view/document/obo-9780195396607/obo-9780195396607-0053.xml#firstMatch>.
46. Hamaliy, O. L. (2012). Suchasnyy stan zlochynnosti ta administratyvnoyi deliktynosti za uchastyu inozemtsiv v Ukrayini ta deyaki problemy administratyvno-pravovoyi protydyiy yim [The current state of crime and administrative delicacy with the participation of foreigners in Ukraine and some problems of administrative and legal counteraction to them]. *Visnyk Kharkivs'koho natsional'noho universytetu vnutrishnikh sprav*, 4(55). 228–235 (in Ukr.).
47. Shostko, O. YU. (2010). *Teoretychni ta prykladni problemy protydyiy orhanizovaniy zlochynnosti v yevropeys'kykh krayinakh* [Theoretical and applied problems of counteraction to organized crime in European countries]. Doctor's thesis (12.00.08). Kharkiv (in Ukr.).
48. Minyaylo, N. YE. (2015). Mezhi zastosuvannya ponyattya "orhanizovana zlochynnist'" v Ukrayini [The scope of the concept of "organized crime" in Ukraine]. *Naukovyy visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriya: Yurysprudentsiya*, 14(2). 75–78 (in Ukr.).
49. Ianni F. A. J. (1973) *Ethnic succession in organized crime: summary report*. Government Printing Office, Washington.
50. Lampe K. The Concept of Organized Crime in Historical Perspective. "Not a process of enlightenment: the conceptual history of organized crime in Germany and the United States of America" (Paper presented at the international conference "Crime organisé international: Mythe, pouvoir, profit...", sponsored by the Institut de recherches interdisciplinaires, Université de Lausanne, Switzerland, 6 October 1999). *Forum on Crime and Society*. Vol. 1. December 2001.
51. Vagin, P. A., & Panyushin, D. B. (2017). Yavlyayetsya li etnicheskaya prestupnost' isklyuchitel'no gruppovoy? [Is ethnic crime exclusively group?]. *Yuridicheskaya nauka i pravookhranitel'naya praktika*, 1(39). 79–83 (in Russ.).
52. *Etnichna zlochynnist' v Ukrayini* [Ethnic Crime in Ukraine]. Retrieved from: <http://politiko.ua/blogpost28041> (in Ukr.).
53. Rabdanova, E. (2003). *K voprosu o fenomene etnicheskoy prestupnosti* [On the issue of the phenomenon of ethnic crime]. Retrieved from: <http://www.ex-jure.ru/freelaw/news.php?newsid=78> (in Russ.).
54. Anzhurov, I. V. (2010). *Vliyaniye etnicheskikh faktorov na rost prestupnosti v Yuzhnom i Severo-Kavkazskom Federal'nykh okrugakh* [The influence of ethnic factors on the growth of crime in the Southern and North Caucasus Federal Districts]. Extended abstract of candidate's thesis (09.00.11). Krasnodar (in Russ.).
55. Antonyan, YU. M., Kudryavtsev, V. N., & Eminov, V. Ye. (2004). *Lichnost' pre stupnika* [Personality of the criminal]. SPb.: Izd-vo "Yuridicheskiy tsentr Pres" (in Russ.).
56. Zyukov, A. M. (2010). *Etnicheskaya prestupnost' (sotsial'nyy fenomen i mery protivodeystviya)* [Ethnic crime (social phenomenon and countermeasures)]. Vladimir: IP Zhuravleva (in Russ.).
57. Artykov, B. S. (2006). Pravovoye i psikhologicheskoye vozdeystviye na etnicheskuyu prestupnost' [Legal and psychological impact on ethnic crime]. *Problemy prava*, 2(11). 87–90 (in Russ.).
58. Artykov, B. S. (2007). *Preduprezhdeniye proyavleniy etnicheskoy prestupnosti v Respublike Kazakhstan* [Prevention of ethnic crime in the Republic of Kazakhstan]. Extended abstract of candidate's thesis. Karaganda (in Russ.).
59. Bandurka, O. M., & Tyahlo, O. V. (2010). Praktychna filosofiya pered vyklykamy suchasnosti [Practical philosophy before the challenges of the present]. *Visnyk Kharkivs'koho natsional'noho universytetu vnutrishnikh sprav*, 4(51). 222–226 (in Ukr.).
60. Borisov, A. V., & Shiyan, V. I. (2017). *Kriminologiya: ucheb. posobiye* [Criminology: studies. allowance]. Moskva: Yuridicheskiy institut MIIT (in Russ.).
61. Verbens'kyy, M. H. (2009). Sub'yekty transnatsional'noyi orhanizovanoi zlochynnosti ta yikh kharakterystyka [Subjects of transnational organized crime and their characteristics]. *Pravo i suspil'stvo*, (6). 77–83 (in Ukr.).

62. Goryunova, N. A. (2004). K analizu prestupnosti s uchastiyem inostrannykh grazhdan [To the analysis of crime with the participation of foreign citizens]. *Organizovannaya prestupnost', terrorism i etnicheskiye problemy: materialy konf. (g. Moskva, 13 noyabrya 2003 g.)*. In: Prestupnost' v raznykh yeye proyavleniyakh i problemy organizovannoy prestupnosti. Moskva: Rossiyskaya kriminologicheskaya assotsiatsiya (in Russ.).
63. Goryunova, N. A. (2002). *Kul'turologicheskiy aspekt etnicheskoy prestupnosti i protivodeystviye yey* [Cultural aspect of ethnic crime and countering it]. In: Reagirovaniye na prestupnost': kontseptsii, zakon, praktika. Moskva: Rossiyskaya kriminologicheskaya assotsiatsiya (s. 35–38) (in Russ.).
64. Dolgova, A. I. (1998). Organizovannaya prestupnost' [Organized crime]. *Organizovannaya prestupnost' Rossii: teoriya i real'nost'*, (4) (in Russ.).
65. Zharovs'ka, H. P. (2014). *Faktory transnatsional'noyi orhanizovanoyi zlochynnosti na pochatku 21 st.* [Factors of Transnational Organized Crime at the Beginning of the Twenty-first Century]. In: Verkhovenstvo prava u novitnikh zakonodavchyykh reformakh: doktryna i praktyka: zbirnyk materialiv mizhnarodnoyi yurydychnoyi nauk.-prakt. konf. (m. Kyiv, 11 hrudnya 2014). Kyiv: Lecal Activiti (s. 119–124) (in Ukr.).
66. Zyukov, A. M. (2008). *Genezis ugolovnoy etnopolitiki rossiyskogo gosudarstva v period 10–21 vv.: monografiya* [The Genesis of the Criminal Ethnopolitics of the Russian State in the 10th – 21st Century: monographs]. Vladimir: IP Zhuravleva (in Russ.).
67. Zyukov, A. M. (2005). *Kriminologicheskaya kharakteristika prestupleniy, sovershayemykh predstavitel'yami raznykh etnicheskikh grupp* [Criminological characteristics of crimes committed by representatives of different ethnic groups]. Candidate's thesis (12.00.08). Ryazan' (in Russ.).
68. Kasayev, I. KH. (2013). *Preduprezhdeniye prestupleniy, sovershayemykh uchastnikami etnicheskikh prestupnykh gruppirovok* [Prevention of crimes committed by members of ethnic gangs]. Candidate's thesis (12.00.08). Saratov (in Russ.).
69. Sevruc, V. G., & Pavlenko, S. A. (2015). Nekotoryye aspekty ugolovno-pravovoy kharakteristiki "etnicheskoy prestupnosti" v Ukraine [Some aspects of the criminal law characteristics of "ethnic crime" in Ukraine]. *Aktual'nyye voprosy prava, obrazovaniya i psikhologii*, (3). 286–293 (in Russ.).
70. Chekhodze, R. G. (1999). *Etnicheskiye aspekty prestupnosti* [Ethnic aspects of crime]. Candidate's thesis (12.00.08). Omsk (in Russ.).
71. Kleymenov, M. P. (2004). *Vvedeniye v etnokriminologiyu: monografiya* [Introduction to ethnocriminology: monograph]. Omsk: Omskaya akademi MVD Rossii (in Russ.).
72. Kleymenov, M. P. (2006). *Etnicheskaya politicheskaya prestupnost'* [Ethnic political crime]. In: Protivodeystviye etnicheskomu i religioznomu ekstremizmu, pravovomu nigilizmu: sb. materialov nauch.-prakt. konf. Omsk: Izd-vo OmGU (s. 13–30) (in Russ.).
73. Kolenkov, V. V. (2007). Sovremennoye sostoyaniye etnicheskoy organizovannoy prestupnosti v Rossii [The current state of ethnic organized crime in Russia]. *Vestnik Vladimirskogo yuridicheskogo instituta*, 3(4). 153–157 (in Russ.).
74. Kolenkov, V. V. (2008). Obshchaya kharakteristika protivopravnoy deyatel'nosti etnicheskikh prestupnykh formirovaniy [General characteristics of the illegal activities of ethnic criminal groups]. *Vestnik Vladimirskogo yuridicheskogo instituta*, 1(6). 151–152 (in Russ.).
75. Kolenkov, V. V. (2007). Nekotoryye aspekty protivodeystviya organizovannym prestupnym formirovaniyam etnicheskoy napravlenosti v sovremennoy Rossii [Some aspects of combating ethnic organized criminal groups in modern Russia]. *Vestnik Vladimirskogo yuridicheskogo instituta*, 2(3). 21–23 (in Russ.).
76. Korol'ov, V. O. (2015). Sutnist' transkordonnoyi orhanizovanoyi zlochynnoyi diyal'nosti na derzhavnomu kordoni Ukrayiny [The essence of cross-border organized criminal activity on the state border of Ukraine]. *Visnyk Akademiyi mytnoyi sluzhby Ukrayiny. Seriya: Pravo*, (2). 167–172 (in Ukr.).
77. Kuz'mina, N. V. (2009). Etnizatsiya prestupnosti kak kriminal'noye yavleniye sovremennosti [The ethnicization of crime as a criminal phenomenon of modernity]. *Nauchnyy vestnik Ural'skoy Akademii gosudarstvennoy sluzhby*, 3(8) (in Russ.).
78. Kuz'mina, N. V. (2010). Etnicheskaya prestupnost' kak predmet kriminologicheskogo i ugolovno-pravovogo izucheniya: voprosy stanovleniya teorii [Ethnic crime as a subject of criminological and criminal law study: the issues of the formation of the theory]. *Rossiyskiy sledovatel'*, 5. 25–28 (in Russ.).
79. Kuz'mina, N. V. (2004). *Pravovoye regulirovaniye etnicheskogo konflikta* [Legal regulation of ethnic conflict]. Candidate's thesis (12.00.01). Kostroma (in Russ.).
80. Larchenko, M. L. (2011). Etnichni stereotypy ta yikh vplyv na riven' natsional'noyi tolerantnosti [Ethnic Stereotypes and Their Impact on the Level of National Tolerance]. *Visnyk NTUU "KPI". Politolohiya. Sotsiolohiya. Pravo*, 4(12). 55–61 (in Ukr.).

81. Matiyko, N. V. *Etnicheskaya organizovannaya prestupnost' v yuzhnom regione Ukrainy (sostoyaniye i napravleniye protivodeystviya)* [Ethnic organized crime in the southern region of Ukraine (state and direction of opposition)]. Retrieved from: <http://inter.criminology.org.ua/modules.php?name=Content&pa=showpage &pid=517> (in Ukr.).
82. Medvedyev, O. V. (2014). Etnichna zlochynnist' v tsyhans'komu seredovyshchi [Ethnic crime in the Gypsy environment]. *Pravo i suspil'stvo*, (4). 235–241 (in Ukr.).
83. Pisarenko, A. P. (2016). Fenomen "Etnicheskaya prestupnost'" i yego kriminologo-sotsiologicheskaya kharakteristika [The phenomenon of "Ethnic crime" and its criminological and sociological characteristics]. *Vestnik TIUIE*, 2(24). Retrieved from: <https://cyberleninka.ru/article/n/fenomen-etnicheskaya-prestupnost-i-ego-kriminologo-sotsiologicheskaya-harakteristika> (in Russ.).
84. Ponomarenkov, V. A. (2008). *Etnosotsial'naya determinatsiya ugovovno-protsessual'nogo dokazyvaniya* [Ethnosocial determination of criminal procedural evidence]. Doctor's thesis (12.00.09). Vladimir (in Russ.).
85. Rems'kyi, V. V. (2012). Kryminolohichna kharakterystyka orhanizovanoyi zlochynnosti ta deyaki pytannya shchodo yiyi zapobihannya [Criminological characteristics of organized crime and some questions about its prevention]. *Borot'ba z orhanizovanoyu zlochynnistyu i koruptsiyeyu (teoriya i praktyka)*, (2). 214–221 (in Ukr.).
86. Sypachev, A. YU. (2017). Problemy ucheta prestupleniy, sovershayemykh etnicheskimi prestupnymi gruppami [Problems of registration of crimes committed by ethnic criminal groups]. *Yuridicheskaya nauka i pravookhranitel'naya praktika*, (4). 169–174 (in Russ.).
87. Timina, T. N. (2015). O legitimnosti ispol'zovaniya kriminologicheskogo ponyatiya "Etnicheskaya prestupnost'" [On the legitimacy of using the criminological concept of "Ethnic crime"]. *Kriminologiya: vchera, segodnya, zavtra*, 4(39). 76–82 (in Russ.).
88. Tkach, Ye. V. (2008). Nelegal'naya immigratsiya i etnicheskaya prestupnost' [Illegal immigration and ethnic crime]. *Trudy Akademii MVD Rossii*, 1(5). 58 (in Russ.).
89. Khromov, I. L. (2006). *Operativno-rozysknyye osnovy bor'by s prestupnost'yu inostrannykh grazhdan: monografiya* [Operational search bases for combating the crime of foreign citizens: a monograph]. Moskva: VNII MVD Rossii (in Russ.).
90. Khromov, I. L. (2007). *Operativno-rozysknyye osnovy bor'by s prestupnost'yu inostrannykh grazhdan* [Operational-search bases for combating the crime of foreign citizens]. Doctor's thesis. Moskva (in Russ.).
91. Khromov, I. L. (2013). *Etnicheskaya prestupnost' i yeye ponyatiye* [Ethnic crime and its concept]. In: Stanovleniye i razvitiye teorii operativno-rozysknoy deyatelnosti organov vnutrennikh del Rossiyskoy Federatsii: Materialy kruglogo stola, posvyashchennogo 90-letney godovshchine so dnya rozhdeniya Semena Samuilovicha Ovchinskogo. Moskva: FGKU "VNII MVD Rossii" (s. 109) (in Russ.).
92. Shchukin, A. M. (2016). Etnicheskaya prestupnost' – zona otvetstvennosti ugovovnogo rozyska [Ethnic crime is the responsibility of the criminal investigation]. *Yuridicheskaya nauka i pravookhranitel'naya praktika*, 2(36). 138–144 (in Russ.).
93. *Mir Slovaray* [World of Dictionaries]. Retrieved from: <https://gufo.me> (in Russ.).
94. Beloyar, A. *Tolkovyy slovar' demokraticeskogo novoyaza i evfemizmov. Etnicheskaya prestupnost'* [Explanatory Dictionary of Democratic Newspeak and Euphemism. Ethnic crime] Retrieved from: <http://politike.ru/dictionary/472/word> (in Russ.).
95. Ivanov, P. I. (2013). O ponyatii "etnicheskaya organizovannaya prestupnost' v sfere ekonomiki" [About the concept of "ethnic organized crime in the economic sphere"]. *Operativnik (syshchik)*, 2(35). 48–56 (in Russ.).
96. Kuznetsov, K. V. (2018). *Kriminologicheskaya kharakteristika i preduprezhdeniye organizovannoy etnicheskoy prestupnosti* [Criminological characteristics and prevention of organized ethnic crime]. Extended abstract of candidate's thesis (12.00.08). Moskva (in Russ.).
97. Pozdnyakov, A. N. (2008). *Operativno-rozysknyye mery organov vnutrennikh del, primenyayemyye v bor'be s organizovannymi prestupnymi gruppami i soobshchestvami, sformirovavshimisya na etnicheskoy osnove* [Operational-search measures of the internal affairs bodies used in the fight against organized criminal groups and communities formed on an ethnic basis]. Extended abstract of candidate's thesis. Moskva (in Russ.).
98. Pozdnyakov, A. N., & Omelin, V. N. (2009). *Etnicheskaya organizovannaya prestupnost' i pravovaya osnova bor'by s ney: monogr.* [Ethnic organized crime and the legal framework to combat it: monograph.]. Moskva: VNII MVD Rossii (in Russ.).
99. Saygitov, U. T. (2009). *Osnovy protivodeystviya organizovannym formam protivodeystviya prestupnoy deyatelnosti v usloviyakh traditsionno-natsional'nogo i religioznogo vozrozhdeniya v Respublike Dagestan*

- [Basics of countering organized forms of countering criminal activities in the context of traditional national and religious revival in the Republic of Dagestan]. Extended abstract of doctor's thesis (12.00.08). Махачкала (in Russ.).
100. Strelkovs'ka, YU. O. (2007). Marhinal'na zlochynnist': vyznachennya ta osnovni napryamky vyvchennya [Marginal Criminality: Definition and Main Directions of Study]. *Aktual'ni problemy derzhavy i prava*, (32). 380–385 (in Ukr.).
 101. Strelkovs'ka, YU. O. (2009). Kryminolohichna kharakterystyka ta protydiya etnichniy orhanizovaniy zlochynnosti [Criminological Characteristics and Resistance to Ethnic Organized Crime]. *Aktual'ni problemy derzhavy i prava*, (47). 148–154 (in Ukr.).
 102. Arutyunov, L. S., & Kas'yanenko, M. A. (2008). K voprosu o legitimnosti ponyatiy "etnicheskoye prestupnoye formirovaniye" i "etnicheskaya prestupnost'" v sisteme nauk ugolovno-pravovogo tsikla i ikh sootnosheniye s osnovopolagayushchim printsipom ravenstva vsekh pered zakonom i sudom [On the question of the legitimacy of the concepts of "ethnic criminal formation" and "ethnic crime" in the system of sciences of the criminal law cycle and their relationship with the fundamental principle of the equality of all before the law and the court]. *Mirovoy sud'ya*, (9). 19–21 (in Russ.).
 103. Smirnova, O. N. (2006). *Moral'no-psikhologicheskkiye osobennosti rassledovaniya prestupleniy, sovershennykh etnicheskimi gruppami* [Moral and psychological characteristics of the investigation of crimes committed by ethnic group]. In: Baranov, V. M. (Red.). *Problemy diskriminatsii grazhdan po natsional'nomu priznaku i deyatel'nost' pravookhranitel'nykh organov v sovremennoy Rossii: materialy mezhdunarodnogo nauchno-prakticheskogo seminaru*. N. Novgorod: Nizhegorodskaya Akademiya MVD RF (s. 106–113) (in Russ.).
 104. Smirnova, O. N. (2004). *Osobennosti rassledovaniya prestupleniy, sovershennykh etnicheskimi gruppami* [Features of the investigation of crimes committed by ethnic groups]. Candidate's thesis (12.00.09). Volgograd (in Russ.).
 105. Smirnova, O. N. (2003). *Konfliktnyye situatsii, voznikayushchiye na predvaritel'nom sledstvii pri rassledovanii prestupleniy, sovershennykh etnicheskimi gruppami* [Conflict situations that arise during the preliminary investigation during the investigation of crimes committed by ethnic group]. In: *Konflikty i konfliktnyye situatsii*. Volgograd: VA MVD Rossii (in Russ.).
 106. Smirnova, O. N. (2003). *Nekotoryye aspekty formirovaniya etnicheskikh prestupnykh grupp* [Some aspects of the formation of ethnic criminal groups]. In: *Aktual'nyye problemy bor'by s prestupnost'yu v Sibirskom regione*. Chast' I. Krasnoyarsk (in Russ.).
 107. Smirnova, O. N. (2003). *Nekotoryye osobennosti rassledovaniya prestupleniy, sovershennykh etnicheskimi gruppami* [Some features of the investigation of crimes committed by ethnic groups]. In: *Aktual'nyye problemy primeneniya UK i UPK RF: materialy vs Rossiyskoy nauchno-prakticheskoy konferentsii*. Ufa (in Russ.).
 108. Smirnova, O. N. (2004). *Etnicheskkiye gruppy i prestupnost'* [Ethnic groups and crime]. In: *Nauchnyye trudy prepodavateley Orenburgskogo filiala UYUI MVD Rossii*. Orenburg (in Russ.).
 109. Smirnova, O. N. (2005). *Problemy rassledovaniya prestupleniy, sovershennykh etnicheskimi futshami: monogr.* [Problems of investigating crimes perpetrated with ethnic football: monograph.]. Ufa: Ufim YUI MVD Rossii (in Russ.).
 110. Bayov, O. O. (2015). O ponyatii i sushchnosti fenomena "etnicheskaya prestupnost', svyazannyye s narkotikami" v realiyakh ukrainskogo zakonodatel'stva, pravovaya nauka i pravoprimeritel'naya praktika [On the concept and essence of the phenomenon of "ethnic crime related to drugs" in the realities of the Ukrainian legislation, legal science and law enforcement practice]. *Yevropeyskikh reform byuleten'*, (1). 2–8 (in Russ.).
 111. Dashkov, G. V. (2003). *Natsional'noye i mezhhregional'noye v deyatel'nosti etnicheskikh prestupnykh gruppirovok* [National and interregional in the activities of ethnic gang]. In: *Organizovannaya prestupnost', terrorizm i etnicheskkiye problemy: sbornik dokladov po itogam konferentsii*. Moskva, (s. 36-39) (in Russ.).
 112. *Otchet po konferentsii "Organizovannaya prestupnost', terrorizm i etnicheskkiye problemy"* [Report on the conference "Organized crime, terrorism and ethnic problems"]. (13.11.2003). Moskva. Retrieved from. <http://lib.law.spbu.ru> (in Russ.).
 113. Kolomytts, D. M. (2004). *Terrorizm i struktura etnicheskoy prestupnosti* [Terrorism and the structure of ethnic crime]. In: Dolgova, A. I. *Terrorizm v Rossii i problemy sistemnogo reagirovaniya*. Moskva: Rossiyskaya kriminologicheskaya assotsiatsiya (in Russ.).
 114. Stykharna, I. S. (2008). Do ponyattya operatyvno-rozshukovoho zapobihannya zlochynam, uchynenykh orhanizovanyimi zlochynnymi hrupamy etnichnoyi spryamovanosti [To the concept of

- operative-detective prevention of crimes committed by organized criminal groups of ethnic orientation]. *Pivdenoukrayins'kyi pravnychyy chasopys*, (4). 220–222 (in Ukr.).
115. Stykharna, I. S. (2009). Kharakterystyka etnichnykh orhanizovanykh zlochynnykh hrup [Characteristics of ethnic organized crime groups]. *Pivdenoukrayins'kyi pravnychyy chasopys*, (1). 51–52 (in Ukr.).
116. Yartzutkina, V. A., & Skobina, Ye. A. (2016). *Etnicheskiye organizovannyye prestupnyye gruppy* [Ethnic organized crime groups]. In: Obshchestvennyye nauki: sb. st. po mat. 38 mezhdunar. stud. nauch.-prakt. konf., 1(37). Retrieved from: [http://sibac.info/archive/social/1\(37\).pdf](http://sibac.info/archive/social/1(37).pdf) (in Russ.).
117. Zyukov, A. M. (2004). *Osobennosti upravleniya organizovannoy prestupnoy gruppy v zavisimosti ot etnicheskoy prynadlezhnosti yeye lidera* [Features of the management of an organized criminal group depending on the ethnicity of its leader]. In: *Prestupnost' v raznykh yeye proyavleniyakh i problemy organizovannoy prestupnosti*. Moskva: RKA (s. 120–130) (in Russ.).
118. O yedinom uchete prestupleniy" (vmeste s "Tipovym polozheniyem o yedinom poryadke organizatsii i priyema, registratsii i proverki soobshcheniy o prestupleniyakh", "Polozheniyem o yedinom poryadke registratsii ugovolnykh del i ucheta prestupleniy", "Instruktsiyey o poryadke zapolneniya i predstavleniya uchetykh dokumentov") [On the uniform registration of crimes "(along with the" Model Provision on a Unified Procedure for Organizing and Receiving, Registering and Verifying Reports of Crimes ", " Provisions on a Unified Procedure for Registering Criminal Cases and Including Crimes ", " Instruction on the Procedure for Filling and Submitting Records ")]. Prikaz Genprokuratury RF No 39, MVD RF No 1070, MCHS RF No 1021, Minyusta RF No 253, FSB RF No 780, Minekonomrazvitiya RF No 353, FSKN RF No 399 ot 29.12.2005. *Rossiyskaya gazeta*, (25.01.2006). 13 (in Russ.).
119. Kas'yanenko, M. A. (2011). *Kriminologicheskiye osobennosti i osnovy protivodeystviya organizovannoy prestupnosti s priznakami etnicheskoy identichnosti* [Criminological features and foundations of countering organized crime with signs of ethnic identity]. Candidate's thesis (12.00.08). Moskva (in Russ.).
120. Rubtsov, V. G. (2006). *Osobennosti uchastiya v protivodeystvii rassledovaniyu prestupleniy predstaviteley etnicheskikh diaspor (dannyye empiricheskogo issledovaniya)* [Features of participation in countering the investigation of crimes of representatives of ethnic diasporas (data of empirical research)]. In: Aktual'nyye problemy bor'by s prestupleniyami i inymi pravonarusheniyami: materialy chetvertoy mezhdunarodnoy nauch.-prakt. konf. (27.04.2006). Barnaul: Izd-vo Barnaul. yurid. in-ta MVD Rossii (s. 255) (in Russ.).
121. Ovchinskiy, V. S. (1993). *Strategiya bor'by s mafiyey* [Strategy against mafia]. Moskva (in Russ.).
122. Samsonov, V. A. (2005). *Operativno-rozysknoye protivodeystviye prestupleniyam, sovershayemym etnicheskimi organizovannymi prestupnymi gruppami: po materialam Vostochno-Sibirskogo i Dal'nevostochnogo regionov* [Operational search anti-crime crimes committed by ethnic organized criminal groups: based on materials from the East Siberian and Far Eastern regions]. Candidate's thesis (12.00.09). Sankt-Peterburg (in Russ.).
123. Gevorkyan, G. M. (2000). *Kriminologicheskiye problemy bor'by s organizovannymi etnicheskimi prestupnymi formirovaniyami v Rossii* [Criminological problems in the fight against organized ethnic criminal groups in Russia]. Candidate's thesis (12.00.09). Moskva (in Russ.).
124. Omelin, V. N. (2013). *O ponyatii "etnicheskoye prestupnoye formirovaniye"* [About the concept of "ethnic criminal formation"]. In: Stanovleniye i razvitiye teorii operativno-rozysknoy deyatel'nosti organov vnutrennikh del Rossiyskoy Federatsii: materialy kruglogo stola, posvyashchennogo 90-letney godovshchine so dnya rozhdeniya Semena Samuilovicha Ovchinskogo (17.09.2012). Moskva: FGKU "VNII MVD Rossii" (s. 94) (in Russ.).
125. Topil'skaya, Ye. (2008). Organizovannaya prestupnost' – gosudarstvo so znakom minus [Organized crime is a state with a minus sign]. *Ugolovnoye pravo*, (5). 111–116 (in Russ.).
126. Topil'skaya, Ye. V. (1999). *Organizovannaya prestupnost'* [Organized crime]. SPb.: Yurid. tsentr Press (in Russ.).
127. Topil'skaya, Ye. V. (2014). *Kriminologiya organizovannoy prestupnosti. Sistemnyy analiz: monografiya* [Criminology of organized crime. System analysis: monographs]. Moskva: Rossiyskaya akademiya pravosudiya (in Russ.).
128. Kasayev, I. KH. (2011). Kriminologicheskiye osobennosti uchastnikov etnicheskikh prestupnykh gruppirovok [Criminological features of the participants of ethnic gangs]. *Informatsionnaya bezopasnost' regionov*, 1(8). 63–65 (in Russ.).
129. Lelyak, O. O. (2011). Etnichni zlochynni uhrupuvannya v Ukraini: problema protydyi [Ethnic crime groups in Ukraine: the problem of counteraction]. *Borot'ba z orhanizovanoyu zlochynnistyuu i koruptsiyeyu (teoriya i praktyka)*, (24). 199–204 (in Ukr.).

130. Lyzohub, B. V. (2004). *Orhanizovani zlochynni uhrupovannya: klasyfikatsiya ta zakhody protydyiyi* [Organized criminal gangs: classification and counteraction measures]. Candidate's thesis (12.00.08). Kharkiv (in Ukr.).
131. Kheday, Ye. I. (Foygel', Ye. I.) (2002). O ponyatii etnicheskoy prestupnoy gruppirovki [On the concept of an ethnic criminal gang]. *Sibirskiy kriminalisticheskyy chteniya*, (15). 80–97 (in Russ.).
132. Foygel', Ye. I. (2004). *Spetsyfika rassledovaniya prestupleniy, sovershayemykh v sfere ekonomiki litsami iz chisla mestnykh etnicheskikh organizovannykh prestupnykh grupp* [The specifics of the investigation of crimes committed in the economic sphere by persons from among the local ethnic organized crime groups]. Candidate's thesis *Иркутск* (in Russ.).
133. *Sledstvennyy komitet – eto ne FBR, – eks-glava Interpola Vladimir Ovchinskiy* [The Investigation Committee is not the FBI, - the former head of Interpol Vladimir Ovchinsky]. Retrieved from: <http://www.nakanune.ru/articles/14935?print=1> (in Russ.).
134. Kostyayeva, A. S. (1997). *Kriminal'nyye bratstva Tayvanya (50–80-yye gody 20 v.)* [Criminal fraternities of Taiwan (50-80s of the 20th century)]. Moskva: Ivran (in Russ.).
135. Belyavskaya, O. A. (1992). *Ugolovnaya politika v Yaponii* [Criminal Policy in Japan]. Moskva: INION RAN (in Russ.).
136. Belyavskaya, O. A. (1990). *Organizovannaya prestupnost' v Yaponii: Nauchno-analiticheskyy obzor* [Organized Crime in Japan: A Scientific and Analytical Review]. Moskva: INION (in Russ.).
137. Belyavskaya, O. A. (1991). *Prestupnost' v Yaponii* [Crime in Japan]. Moskva: AO INION AN SSSR (in Russ.).
138. Minna, R. (1988). *Mafiya protiv zakona* [Mafia against the law]. Moskva: Progress (in Russ.).
139. Kochetova, L. A., Melikhov, M. G., & Tikhonenko, S. V. et al. (2010). *Osobennosti protivodeystviya etnicheskim prestupnym soobshchestvam, prichastnym k nezakonnomu oborotu narkotikov: uchebno-metodicheskoye posobiye* [Features of counteraction to ethnic criminal communities involved in drug trafficking: a teaching aid]. Domodedovo: VIPK MVD Rossii (in Russ.).
140. Belins'kyy, P. YE. (2000). Do problemy kryminalistychnoho vyvchennya etnichnykh zlochynnykh formuvan' [To the problem of forensic study of ethnic criminal formations]. *Naukovyy visnyk Natsional'noyi akademiyi vnutrishnikh sprav Ukrayiny*, (3). 238–243 (in Ukr.).
141. Hula, L. F. (2015). Orhanizovana zlochynna hrupa – osnova orhanizovanoi zlochynnosti [Organized criminal group - the basis of organized crime]. *Naukovyy visnyk L'vivskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav. seriya yurydychna*, (1). 365–376 (in Ukr.).
142. Skulysh, V. YE. (2011). Evolyutsiya transnatsional'nykh zlochynnykh orhanizatsiy v umovakh hlobalizatsiyi [he evolution of transnational criminal organizations in a globalized world]. *Naukovyy visnyk Chernivets'koho universytetu. Vyp. 578: Pravoznavstvo*, 114–117 (in Ukr.).
143. Bosenko, V. V. (2011). *Do pytannya protydyiyi zlochynam, uchynenym predstavnykamy etnichnykh menshyn* [On the issue of counteracting crimes committed by representatives of ethnic minorities]. In: *Orhanizatsiyno-pravovi zasady borot'by z pravoporushennyamy na transporti: materialy mizhnarodnoyi nauk.-prakt. konf. (23–24.12.2011)*. Odesa: ODUVS (s. 38–39) (in Ukr.).
144. Bosenko, V. B. (2012). Osoblyvosti vzayemodiyi pidrozdiliv OVS u protydyiyi zahal'nokryminal'nym zlochynam, uchynenym predstavnykamy etnichnykh menshyn [Features of the interaction of ATS units in counteracting common crimes committed by representatives of ethnic minorities]. *Visnyk Luhans'koho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav imeni E. O. Didorenka*, (3). 267–274 (in Ukr.).
145. Ianni F. *A Family Business: Kinship and social Control in Organized crime*. New York: Russell Sage Foundation. 1972, p. 20.
146. Ianni F. *The Black Mafia: Ethnic Succession in Organized Crime*. New York: Simon and Schuster. 1974.
147. Nomokonov, V. A. (2001). *Transnatsional'naya organizovannaya prestupnost': definitsii i real'nost': monografiya* [Transnational organized crime: definitions and reality: monograph]. Vladivostok: Vid-vo Dal'nevost. un-ta (in Russ.).
148. Repetskaya, A. L. (2001). *Transnatsional'naya organizovannaya prestupnost'* [Transnational organized crime]. Doctor's thesis (12.00.08). Irkutsk (in Russ.).
149. Natarov, V. N. (2005). *O nekotorykh problemakh organov vnutrennikh del v bor'be s OG i PS, sformirovannymi na etnicheskoy osnove* [On some problems of the bodies of internal affairs in the fight against exhaust gas and faction, formed on an ethnic basis]. In: *Problemy bor'by s organizovannoy prestupnost'yu, korruptsiyey i terrorizmom: sb. nauch. trudov*. Moskva: VNII MVD Rossii (s. 125) (in Russ.).
150. Rems'kyy, V. V. (2015). Kryminal'no-pravova ta kryminolohichna kharakterystyka "etnichnykh" zlochynnykh hrup i zlochynnykh orhanizatsiy [Criminological and criminological characteristics of "ethnic" criminal groups and criminal organizations]. *Yurydychnyy chasopys Natsional'noyi akademiyi*

- vnutrishnikh sprav*, (1). 167–179 (in Ukr.).
151. Rubtsov, V. G., Lavrov, V. P. (Red.). (2011). *Protivodeystviye rassledovaniyu deyatel'nosti prestupnykh formirovaniy, organizovannykh na etnicheskoy osnove, i kriminalisticheskiye metody yego preodoleniya* [Countering the investigation of the activities of criminal groups organized on an ethnic basis, and forensic methods to overcome it]. Moskva: Yurlitinform (in Russ.).
152. Shatalkin, M. A. (2012). Operativno-rozysknyye mery bor'by s organizovannymi gruppami, sformirovannymi na etnicheskoy osnove [Operational search measures to combat organized groups formed on an ethnic basis]. *Aktual'nyye problemy operativno-rozysknoy i administrativnoy deyatel'nosti organov vnutrennikh del*, 1(21). 159 (in Russ.).
153. Derhachov, YE. V. (2010). Problemy ponyattya ta klasyfikatsiya za kryminal'no-pravovymy oznakamy orhanizovanykh zlochynnykh uhrupovan' [Problems of the concept and classification by criminal law features of organized criminal groups]. *Visnyk Donets'koho natsional'noho universytetu. Seriya V. Ekonomika i pravo*, (2). 609–614 (in Russ.).
154. Sevruc, V. H. (2013). Ponyatye y krymynal'no-pravovaya kharakterystyka "étnycheskoy prestupnosti" v Ukrainy [The concept and criminal-legal characteristic of "ethnic crime" in Ukraine]. *Chasopys Akademiyi advokatury Ukrayiny: elektron. nauk. fakhove vyd.*, 18(1). Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Chaau_2014_7_3_11.pdf (in Russ.).
155. Baskikh, Ye. I. (2014). Natsional'no-psikhologicheskiye osobennosti etnicheskikh soobshchestv i ikh ispol'zovaniye v protivodeystvii prestupnoy deyatel'nosti etnicheskikh grupp [National-psychological characteristics of ethnic communities and their use in countering the criminal activities of ethnic groups]. *Vestnik Vostochno-Sibirskogo instituta MVD Rossii*, 03(70). Retrieved from: <https://cyberleninka.ru/article/n/natsionalno-psihologicheskie-osobennosti-etnicheskikh-soobshchestv-i-ih-ispolzovanie-v-protivodeystvii-prestupnoy-deyatelnosti> (in Russ.).

Надійшла 29.08.2018

РЕКОМЕНДОВАНЕ ЦИТУВАННЯ (RECOMMENDED CITATION), АНОТАЦІЇ (ABSTRACTS)

Северук В. Г. Поняття та сутність етнічної злочинності. Форум права: електрон. наук. фахове вид. 2018. № 4. С. 64–94. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2018_4_8.pdf
 DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.1495597>

Розглянуто сучасний стан протидії правоохоронними органами злочинам, що вчиняють організовані групи та злочинні організації, сформовані на етнічній основі. Показано, що в умовах сьогодення гостро постало питання протидії злочинам, що вчиняють представники окремих національностей чи народностей відповідно до притаманної їм кримінальної спеціалізації. Зроблено висновок, що кількість учинених злочинів представниками етнічних меншин у нашій державі залишається стабільно значною. Визначено, що такі етнічні групи формуються на основі національної та кланової спорідненості, традицій і звичаїв, їм властива спеціалізація за окремими видами злочинів. Показано, що протидія злочинам, що вчиняють організовані групи та злочинні організації, сформовані на етнічній основі, потребує специфічних підходів, що мають ураховувати їхні національні (етнічні) психологічні особливості. Акцентована увага, що сьогодні не вироблено єдиного підходу до поняття "етнічної злочинності" серед вчених.

Ключові слова: етнічні особливості; етнічна злочинність; різновиди понять

Северук В.Г. Понятие и сущность этнической преступности

Рассмотрено современное состояние противодействия правоохранительными органами преступлений, которые совершают организованные группы и преступные организации, сформированные на этнической основе. Показано, что в современных условиях остро встал вопрос противодействия преступлениям, которые совершают представители отдельных национальностей или народностей в соответствии с присущей им уголовной специализацией. Сделан вывод, что количество совершенных преступлений представителями этнических меньшинств в нашем государстве остается стабильно значительной. Определено, что такие этнические группы формируются на основе национальной и клановой родства, традиций и обычаев, им свойственна специализация по отдельным видам преступлений. Показано, что противодействие преступлениям, которые совершают организованные группы и преступные организации, сформированные на этнической основе, требует специфических подходов, должны учитывать их национальные (этнические) психологические особенности. Акцентируется внимание, что сегодня не выработано единого подхода к понятию "этнической преступности" среди ученых.

Ключевые слова: этнические особенности; этническая преступность; разновидности понятий

Sevruk V.G. The Concept and Essence of Ethnic Crime

Ukraine at the present stage of its development is on the path of significant transformations: the structure of economic relations changes, new subjects of ownership and political activity are formed, fundamental values are transformed, the way of life changes, the way of life, traditions change. This dynamism causes an aggravation in other spheres of life of the Ukrainian society of the problems of the growth of ethnic crime. The issues of the current state of law enforcement countering crimes that is committed by organized groups and criminal organizations formed on an ethnic basis are considered. In modern conditions, the question of countering crimes committed by representatives of certain nationalities or ethnic groups in accordance with their inherent criminal specialization has become acute. Based on numerous media reports and our own observations, it can be concluded that the number of crimes committed by members of ethnic minorities in our state remains consistently significant. Such ethnic groups are formed on the basis of national and clan kinship, traditions and customs; they are characterized by specialization in certain types of crimes. Countering crimes committed by organized groups and criminal organizations formed on an ethnic basis, requires specific approaches, and should take into account their national (ethnic) psychological characteristics. It is accentuated that, to date, there has not been developed a single income quota for the concept of "ethnic crime" among scientists. That is why the study is carried out becomes relevant both in theoretical and in practical terms. The article analyzes such concepts as "ethnic crime"; "ethnic organized crime"; "ethnic criminal group"; "ethnic organized crime groups"; "ethnic crime formation"; "organized ethnic crime"; "ethnic groups"; "ethnic criminal groups"; "ethnic organized criminal gangs"; "ethnic communities"; "ethnic criminal communities"; "ethnic band formation"; "organized criminal groups formed on an ethnic basis"; "organized criminal groups that are divided by ethnic ties"; "clan crime on the basis of ethnic identity"; "transnational criminal organizations formed by ethnicity"; "criminal groups formed on an ethnic basis"; "transnational criminal organizations (groups) on an ethnic basis"; "ethnic crime as a theory of "ethnic inheritance", "patronage relations as the basis of the mafia", "ethnic mafia", "mafia groups that are united by ethnicity", "a criminal community of the syndicate type, that is, criminal organizations that carry out joint interregional and international criminal activity", "ethnic criminal organization", "organized groups and criminal organizations formed on an ethnic basis".

Key words: *ethnic features; ethnic crime; types of concepts*